

Informace o přípravě Plánu spravedlivé územní transformace

Připravilo Ministerstvo pro místní rozvoj ve spolupráci s Ministerstvem životního prostředí
říjen 2020

PLÁN SPRAVEDLIVÉ ÚZEMNÍ TRANSFORMACE

Upozornění

Informaci o přípravě Plánu spravedlivé územní transformace připravilo Ministerstvo pro místní rozvoj ve spolupráci s relevantními partnery. Zapojeno je zejména Ministerstvo životního prostředí jako řídicí orgán budoucího operačního programu k provádění FST. Informace bude předložena vládě ČR samostatně v návaznosti usnesení vlády č. 815/2020.

Předkládaný materiál popisuje v souladu s platnou strukturou plánu danou nařízením k FST dopady transformace do definovaného území a v souladu s nařízením definuje jednotlivé typové aktivity, které jsou s touto transformací spojené.

Informace o struktuře vychází z dostupných informací z vyjednávání návrhu nařízení o programu, které dosud nebyly schváleny. Jejich podoba se tak ještě může změnit.

1 Obsah

1. Proces transformace.....	5
1.1 Očekávaný proces transformace na klimaticky neutrální ekonomiku.....	5
1.1.1 Nové produktivní investice podporující změnu struktury hospodářství a snižující dopady transformace energetiky, útlumu těžby uhlí.....	6
1.1.2 Investice do nízkouhlíkové ekonomiky, dekontaminace, revitalizace a do oběhového hospodářství.....	7
1.1.3 Investice do lidských zdrojů v souvislosti s transformací energetiky, útlumem těžby uhlí a rozvojem nových hospodářských aktivit.....	7
1.2 Určení území.....	7
1.2.1 Určení nejvíce postižených území v ČR - kritéria pro výběr regionů.....	9
1.2.2 Návrh sady kritérií.....	10
1.2.3 Vhodnost ukazatelů.....	13
1.2.4 Index.....	14
2. Posouzení výzev spojených s transformací, pro každé z určených území.....	16
2.1 Posouzení hospodářského, sociálního a územního dopadu transformace na klimaticky neutrální ekonomiku.....	16
Hospodářská odvětví v útlumu, u nichž se očekává, že v souvislosti s transformací ukončí nebo výrazně omezí své činnosti, včetně odpovídajícího harmonogramu.....	17
Transformující se hospodářská odvětví, u nichž se očekává transformace jejich činností, procesů a výstupů.....	18
Očekávané ztráty pracovních míst a potřeby rekvalifikace při zohlednění prognóz v oblasti dovedností.....	20
2.2 Rozvojové potřeby a cíle do roku 2030 s ohledem na dosažení klimatické neutrality.....	22
2.3 Soudržnost s ostatními národními, regionálními nebo územními strategiemi a plány.....	24
1.2.5 Produktivní investice do malých a středních podniků, včetně začínajících podniků, vedoucí k hospodářské diverzifikaci a přeměně.....	24
1.2.6 Investice do zakládání nových podniků, mimo jiné prostřednictvím podnikatelských inkubátorů a poradenských služeb.....	25
1.2.7 Investice do výzkumu a inovací a podpora přenosu pokročilých technologií.....	25
1.2.8 Investice do zavádění technologií a infrastruktur pro cenově dostupnou čistou energii, do snižování emisí skleníkových plynů, energetické účinnosti a energie z obnovitelných zdrojů.....	26
1.2.9 Investice do digitalizace a digitálního propojení.....	26
1.2.10 Investice do obnovy a dekontaminace lokalit, rekultivace půdy a projektů pro nové využití.....	26
1.2.11 Investice do posílení oběhového hospodářství mimo jiné předcházením vzniku odpadů, jejich snižováním, účinným využíváním zdrojů, opětovným používáním a recyklací.....	27
1.2.12 Zvyšování kvalifikace a rekvalifikace pracovníků.....	27
1.2.13 Pomoc při hledání zaměstnání pro uchazeče o zaměstnání.....	27
1.2.14 Aktivní začleňování uchazečů o zaměstnání.....	28
2.4 Typ plánovaných operací.....	28

2.4.1	Metodika pro hodnocení typových aktivit/projektů:.....	30
2.4.2	Přehled typových aktivit	32
2.4.3	Výčet operací a podniků jiných než MSP	36
2.4.4	Analýza pracovních míst definující oprávněnost uvedených operací velkých podniků 36	
2.5	Ukazatele výstupů nebo výsledků pro jednotlivé programy	37
3.	Řídicí mechanismus	39
3.1	Partnerství	39
3.2.	Sledování a hodnocení	40
3.3.	Subjekt(y) koordinace a sledování	40

1. Proces transformace

Uhelné regiony mají velký rozsah starých zátěží (např. rozsáhlé plochy po těžbě, poškozené některé složky přírody či životního prostředí, narušené urbánní struktury) nebo zátěží, jejichž původ je v minulosti (např. sociální složení populace, koncentrace vyloučených lokalit, příliv sociálně vyloučených osob), které je třeba řešit. Značnou (avšak zdaleka ne jedinou) zodpovědnost za řešení těchto problémů má stát, který se musí významně zasadit za odstranění poškozených území a, je-li to možné, využít jich k dalšímu rozvoji (např. území rekultivovaných po těžbě).

Uhelné regiony se musí proměnit, rozvíjet, hledět do budoucnosti, usilovat o nalezení a využití nových příležitostí vlastním úsilím. To nemůže zajistit ani způsobit sám stát, v krajích musí být fungující, spolehlivé a důvěryhodné instituce, aktivní lidé a jejich skupiny, které se o změnu snaží. K úspěchu strategie je proto třeba, aby místní hráči, vč. soukromých podniků a neziskových organizací, sami aktivně usilovali o změnu. Účelem strategie je takové aktivity podpořit, mobilizovat místní hráče, vtáhnout je do realizace a podpořit změny, které jsou generovány zevnitř jednotlivých krajů¹.

Transformace energetiky a související útlum těžby uhlí k energetickým účelům, a nové příležitosti, které se tím objevují také ve strukturálně postižených krajích, vycházejí jednak z klimatických závazků ČR, jednak reagují na Zelenou dohodu pro Evropu, která rovněž předpokládá (požaduje) přechod k nízkouhlíkové energetice.

Transformace energetiky, snížení energetické náročnosti a přeměna zdrojů forem energie vyvolá změny nejen ve strukturálně postižených krajích, ale v celé České republice. Nepochybně půjde o změny, které přinesou uhelným regionům další „strukturální stres“, v jehož důsledku může snadno nastat prohloubení či zhoršení současných strukturálních problémů dotčených krajů.

Současně nové požadavky na čistší zdroje forem energie, snížení její spotřeby a na nové technologie představují příležitost ke vzniku nových hospodářských aktivit, k rychlejší přeměně stávajících firem ve strukturálně postižených krajích a k jejich vstupu do nových oborů, k vývoji a uplatnění nových výrobků, služeb, technologií, postupů řízení energetických sítí apod., které mohou strukturální přeměnu hospodářství zrychlit, i když patrně nikoliv usnadnit. Novou příležitostí je také dostupnost veřejných prostředků, které budou zaměřeny na podporu transformace energetiky. Tyto prostředky představují potenciálně nový významný zdroj veřejných investic jak na podporu nových hospodářských aktivit či na podporu transformace stávajících (tedy různé formy podpory soukromému sektoru), tak jsou dalším zdrojem pro přeměnu prostředí krajů, která je nutnou součástí přeměny hospodářství.

1.1 Očekávaný proces transformace na klimaticky neutrální ekonomiku

1.1 Nástin očekávaného procesu transformace na klimaticky neutrální ekonomiku v souladu s cíli vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu a dalších stávajících plánů transformace s harmonogramem pro ukončení nebo omezení činností, jako je těžba uhlí a lignitu nebo výroba elektřiny z uhlí

¹ Aktualizace Strategického rámce hospodářské restrukturalizace Ústeckého, Moravskoslezského a Karlovarského kraje

Proces energetické transformace primárně vychází ze závazků České republiky a rovněž z cílů a závazků Zelené dohody pro Evropu (Green Deal), která požaduje přechod k nízkouhlíkové energetice. Je zjevné, že se bude jednat o komplexní, rozsáhlé změny, rozložené v delším časovém horizontu, které se dotknou všech oblastí života a hospodářství nejen v uhelných regionech, ale v celé České republice. Proto byla v rámci aktualizace Strategického rámce hospodářské restrukturalizace Ústeckého, Moravskoslezského a Karlovarského kraje navržena prioritní oblast se zaměřením na využití transformace energetiky a těžby uhlí, která by urychlila změny struktury hospodářství a pomohla by zmírnit negativní důsledky těchto dopadů pro strukturálně postižené kraje. Cílem je usnadnit firmám i obyvatelům těchto regionů za pomoci využití transformace energetiky urychlit změny v hospodářské struktuře, pomoci k podpoře vzniku nových firem, výzkumných programů a k revitalizaci krajiny po následcích těžby uhlí. V rámci této oblasti byly navrženy další aktivity a opatření, které povedou k realizaci nových příležitostí. Oblast transformace energetiky stanovila tři cíle, (viz tabulka č. 1), které jsou zaměřené na produktivní investice, novou nízkouhlíkovou ekonomiku a energetiku, na výzkum a vývoj, na podporu malých a středních podniků, dále pak na infrastrukturu spojenou s transformací na nízkouhlíkovou ekonomiku, na revitalizace ploch a krajiny, zejména rekultivace krajiny, v neposlední řadě pak investice do lidských kapacit k lepší adaptaci na nové výzvy.

Tabulka 1 – stanovení cílů energetiky

Cíl	Opatření
Nové produktivní investice podporující změnu struktury hospodářství a snižující dopady transformace energetiky, útlumu těžby uhlí	<i>Modernizace průmyslu a vznik nových podniků</i>
Investice do nízkouhlíkové ekonomiky, dekontaminace, revitalizace a do oběhového hospodářství	<i>Podpora budování a modernizace infrastruktury</i>
	<i>Revitalizace krajiny po těžbě</i>
Investice do lidských zdrojů v souvislosti s transformací energetiky, útlumem těžby uhlí a rozvojem nových hospodářských aktivit	<i>Outplacement</i>
	<i>Pakt zaměstnanosti – projekty zaměřené na ohrožené skupiny na trhu práce</i>
	<i>Spolupráce regionálních organizací na trhu práce</i>

1.1.1 Nové produktivní investice podporující změnu struktury hospodářství a snižující dopady transformace energetiky, útlumu těžby uhlí

Tento cíl je zaměřen na realizaci nových produktivních investic, zejména pak na podporu transformace výroby tradičního energeticky a surovině náročného průmyslu (např. nové bezuhlíkové technologie v metalurgii, chemickém průmyslu apod.), malých a středních podniků, výzkumu a inovací, přenosu a zavádění nových a pokročilých technologií a sítí, zaměřené na hospodářskou transformaci a restrukturalizaci nebo omezující dopady transformace energetiky a těžby uhlí, a to jak v oborech energetických, tak v oborech navazujících. Účelem je zamezit ztrátě pracovních příležitostí a zachování historického know-how tradičního průmyslu pro využití v moderních technologiích.

1.1.2 Investice do nízkouhlíkové ekonomiky, dekontaminace, revitalizace a do oběhového hospodářství

Cíl je zaměřen na investice do technologií, infrastrukturu, výzkum a vývoj v oblasti nízkouhlíkové energetiky, náhrady stávajících či vzniku nových zdrojů energie, a dále na investice do dekontaminace, rekultivací a revitalizace ploch, a na zavádění oběhového hospodářství a s ním souvisejících technologií, procesů a metod. Účelem je pomoci procesu transformace energetiky a podpora oběhového hospodářství s využitím, m. j. území postižených vlivy těžby a uhelnou energetikou.

1.1.3 Investice do lidských zdrojů v souvislosti s transformací energetiky, útlumem těžby uhlí a rozvojem nových hospodářských aktivit

Cíl je zaměřen na přípravu lidí v jednotlivých krajích na hospodářské a sociální změny vyvolané transformací ekonomiky, útlumem těžby uhlí a rozvojem nových odvětví pomocí programů zvyšování a změny kvalifikace, aktivní pomoci uchazečům o zaměstnání a programů prevence a řešení následků sociálního vyloučení.² Investice budou rovněž směřovány do oblastí sociálního chování s cílem změnit mapy chování obyvatel směrem k energetickým úsporám, třídění odpadů, preferenci ekologických výrobků apod. (tzv. změna „social behaviour“).

1.2 Určení území

1.2 Určení území, u nichž se očekává, že budou nejvíce postižena, a odůvodnění této volby s odpovídajícím odhadem hospodářských dopadů a dopadů na zaměstnanost na základě nástinu v oddíle 1.1

V ČR se očekává největší dopad procesu transformace na klimaticky neutrální ekonomiku do Strukturálně postižených krajů=uhelných regionů (Ústecký, Moravskoslezský a Karlovarský kraj), které již prochází procesem hospodářské restrukturalizace z důvodu výrazného zaměření hospodářství na tradiční průmyslové obory – zejména těžbu uhlí, metalurgický a chemický průmysl. Strukturálně postižené kraje se již dnes potýkají s velkým množstvím zátěží, které se budou s postupem transformace dále zhoršovat, pokud nebudou koncepčně a efektivně řešeny. V sociální oblasti jde např. o úroveň a typ vzdělání obyvatel, úbytek obyvatel kvůli ztrátě pracovních příležitostí, sociální složení populace, koncentraci vyloučených lokalit, příliv sociálně vyloučených osob.³ V oblasti ekonomické jde u stovek firem závislých na tradičním průmyslu o potřebu velkých investic pro splnění požadavků nové environmentální legislativy, konkurenčních nevýhod vůči neevropským státům apod. V oblasti kraji a image regionu jde např. o rozsáhlé plochy po těžbě, poškozenou přírodu či životní prostředí, narušené urbánní struktury).

Tyto kraje se od ostatních krajů ČR odlišují přinejmenším v těchto aspektech:

- Nejvyšší podíl osob ohrožených chudobou a nejvyšší podíl osob v exekuci.
- Vysoká závislost zaměstnanosti na těžbě, zpracování uhlí a navazujících odvětvích – energetika, teplárenství.
- Nejrychlejší růst indexu stárí svědčící o nízké porodnosti a odlivu spíše mladší populace.

² Aktualizace Strategického rámce hospodářské restrukturalizace Ústeckého, Moravskoslezského a Karlovarského kraje

³ Aktualizace Strategického rámce hospodářské restrukturalizace Ústeckého, Moravskoslezského a Karlovarského kraje

- Problematická situace na trhu práce – stále vyšší nezaměstnanost, nesoulad mezi poptávkou a nabídkou na trhu práce, dlouhodobě nejvyšší podíl dlouhodobě nezaměstnaných (platí především pro Ústecký a Karlovarský kraj).
- Relativně špatné napojení na klíčové dopravní tahy (zejména Karlovarský kraj).
- Znečištění – vzhledem k intenzivní hospodářské činnosti zejména v částech Ústeckého a Moravskoslezského kraje.⁴
- Velké množství (stovky) firem působících v malém množství odvětví, jenž jsou závislá na tradičním těžkém průmyslu (např. firmy v automobilu, chemickém průmyslu, strojírenství apod.).

Mezi uhelné regiony v České republice patří v členění NUTSII Moravskoslezsko a Severozápad (ten se skládá z kraje Karlovarského a Ústeckého). Přímou při těžbě uhlí pracuje v ČR přibližně 18 000 lidí. Očekává se, že proces transformace ovlivní místní komunity závislé na těžbě uhlí a energetickém sektoru, které zaměstnávají více než 21 000 lidí a také více než 50 000 nepřímých pracovních míst v zemi (na Severozápadě existuje více než 10 000 nepřímých pracovních míst souvisejících s těžbou, přibližně 4 000 míst v těžbě a dalších cca 6000 přímých míst metalurgickém průmyslu výroby železa a oceli je v Moravskoslezském kraji. Dopad procesu transformace bude ještě prohlouben skutečností, že se tyto regiony již nachází mezi nejchudšími regiony země.

Moravskoslezský kraj je největším regionem těžby černého uhlí v Česku (28 % z celkové rozlohy území MSK je součástí Ostravsko-karvinské uhelné pánve a v tomto území žije cca 1/2 obyvatel MSK – tj. 600 000 lidí).

V Ústeckém kraji, kde se vytěžuje 80 % hnědého uhlí v České republice (severočeská uhelná pánev), existuje více než 5 000 pracovních míst souvisejících s těžbou uhlí (přímá pracovní místa v těžbě hnědého uhlí představují 11,4 % z celkové zaměstnanosti v průmyslu v Ústeckém kraji), čtyři uhelné doly, největší české uhelné elektrárny (Prunéřov, Tušimice, Ledvice a Počeradky) a jsou zde také nadprůměrně zastoupeny obory výroba chemických látek a chemických přípravků, výroba ostatních nekovových minerálních výrobků a výroba papíru a výrobků z papíru. Dominantní jsou tedy obory s vysokou energetickou náročností (pára, teplo, elektřina).

V Karlovarském kraji (se dvěma hnědouhelnými doly a nejnižším HDP na obyvatele v Česku) je největším zaměstnavatelem s přibližně 3000 pracovními místy těžební společnost se sídlem v okrese Sokolov (tato oblast zaznamenává nejvyšší počet sociálně vyloučených oblastí). Společnost provozuje dva hnědouhelné povrchové lomy – lom Jiří a menší (doplňkovou) lokalitu Medard. Hnědé uhlí z oblasti Sokolov se používá hlavně k výrobě energie a tepla.

Dalších 1 000 pracovních míst se nachází v oblasti výroby elektřiny a souvisejícím průmyslu.⁵

Transformace energetiky bude vyvolávat transformaci hospodářství uhelných regionů jako celku, ale také transformaci života v nich. V hospodářství může být impulsem ke vzniku nových aktivit v souvislosti s novými zdroji energie, nová regulace, či již stávající regulace (např. ceny emisních povolenek), která nutí firmy do nových strategií, které budou průběh transformace uhelných regionů také ovlivňovat, některé firmy se již nyní dostávají pod silný tlak rostoucích nákladů v souvislosti s energií.⁶

⁴ Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+

⁵ Investment Guidance on Just Transition Fund 2021-2027 for Czechia_ Annex D

⁶ Mechanismus působení transformace energetiky a útlumu uhlí

V MSK postupný útlum těžby již probíhá a tamní průmyslové a energetické provozy závislé na uhlí a vedlejších produktech ze zpracování uhlí jsou nuceny využívat uhlí a další suroviny dovážené ze zahraničí (např. Polsko, Rusko, Turecko). V Karlovarském kraji je těžba uhlí rovněž postupně ukončována, v Ústeckém kraji útlum těžby probíhá postupně od 90 let. Např. lom ČSA snižuje produkci a připravuje se na uzavření.

1.2.1 Určení nejvíce postižených území v ČR - kritéria pro výběr regionů Cíl Fondu pro spravedlivou transformaci⁷

Čl. 1 návrhu nařízení o Fondu pro spravedlivou transformaci uvádí, že jeho cílem je podpořit ekonomiky, obyvatele a životní prostředí regionů, které čelí závažným socio-ekonomickým výzvám plynoucím z transformačního procesu směrem ke splnění cílů v oblasti energetiky a klimatu pro rok 2030 a uhlíkově neutrální ekonomice v roce 2050.

Cíle pro rok 2030 stanovuje čl. 2 (11) nařízení 2018/1999 a jsou následující:

- snížit emise skleníkových plynů o 40 % v porovnání s rokem 1990;
- dosáhnout 32% podílu energie vyrobené z obnovitelných zdrojů;
- zlepšit energetickou účinnost o 32,5 %;
- dosáhnout 15 % propojení elektroenergetických soustav.

Čl. 6 a 7 dále uvádí, že Fond pro spravedlivou transformaci má cílit jen na regiony, které jsou z pohledu ekonomických a sociálních dopadů **nejhůře zasažené důsledky** transformačního procesu. Zároveň musí být výběr řádně zdůvodněný. Důraz je kladen zejména na adaptaci pracovníků zaměstnaných v produkci fosilních paliv nebo nejnáročnějších odvětví z pohledu emisí skleníkových plynů.

Z fondu lze financovat následující oblasti:

- a) produktivní investice do malých a středních podniků, včetně začínajících podniků, které vedou k hospodářské diverzifikaci a přeměně;
- b) investice do zakládání nových podniků, mimo jiné prostřednictvím podnikatelských inkubátorů a poradenských služeb;
- c) investice do výzkumu a inovací a podpora přenosu pokročilých technologií;
- d) investice do zavádění technologií a infrastruktur pro cenově dostupnou čistou energii, do snižování emisí skleníkových plynů, energetické účinnosti a energie z obnovitelných zdrojů;
- e) investice do udržitelné lokální mobility, včetně dekarbonizace lokální dopravy;
- f) investice do digitalizace a digitálního propojení;
- g) investice do obnovy a dekontaminace lokalit, rekultivace půdy a projektů pro nové využití;
- h) investice do posílení oběhového hospodářství mimo jiné předcházením vzniku odpadů, jejich snižováním, účinným využíváním zdrojů, opětovným používáním a recyklací;
- i) zvyšování kvalifikace a rekvalifikace pracovníků a uchazečů o zaměstnání;
- j) pomoc uchazečům o zaměstnání při hledání zaměstnání;
- k) aktivní začleňování uchazečů o zaměstnání;
- l) technická pomoc.

⁷ MŽP – Fond pro spravedlivou transformaci – kritéria pro výběr regionů

1.2.1.1 Cílové regiony

V rámci Evropského semestru 2020 v příloze D Evropská komise doporučuje zaměřit se na Karlovarský, Moravskoslezský a Ústecký kraj. Výběr těchto krajů odpovídá a je v souladu s národní strategií hospodářské restrukturalizace RE:START.

Dle usnesení vlády č. 815 z 27. července 2020 vláda uložila ministryni pro místní rozvoj vést v Radě EU jednání s cílem rozšířit územní působnost Fondu pro spravedlivou transformaci. Pro splnění tohoto úkolu je nutné **definovat** na národní úrovni **sadu jednoznačných kritérií**, která identifikují další regiony, které mohou být významným způsobem zasaženy důsledky transformačního procesu.

1.2.2 Návrh sady kritérií

1.2.2.1 Zaměstnanost

1.2.2.1.1 Zaměstnanost v sektorech v útlumu

Očekává se⁸, že v útlumu budou především sektory:

- těžby uhlí,
- těžby ropy,
- zemního plynu a podpůrných aktivit v oblasti těžby.
- energetika závislá na spalování fosilních paliv, zejména uhlí

Pracovní místa v těchto sektorech zaniknou a trh práce bude muset absorbovat tuto pracovní sílu. Regiony s vysokou zaměstnaností v těchto sektorech budou čelit výraznějším dopadům než ostatní regiony.

Využitá jsou data o zaměstnanosti v sektoru těžby a dobývání (kategorie B dle NACE).⁹

1.2.2.2 Zaměstnanost v sektorech transformace

Vedle sektorů, ve kterých dojde k úplnému útlumu činnosti, existují sektory, které budou muset projít výraznou transformací. U těchto sektorů je nicméně těžké odhadnout, jaký dopad bude mít transformace do počtu pracovních míst. Pokud se podaří sektorům adaptovat, k žádným závažným socio-ekonomickým důsledkům nemusí dojít. Je ovšem možné, že transformace úspěšná nebude a dojde k uzavírání podniků. Z regionálního pohledu je také nejisté, že transformace sektorů proběhne na stejném místě a nedojde k přesunu pracovních míst do jiných regionů. Dle Evropské komise¹⁰ se jedná o tyto sektory:

- výroba chemických látek a chemických přípravků;
- výroba ostatních nekovových minerálních výrobků;
- výroba základních kovů, hutní zpracování kovů; slévárenství;
- výroba motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů.

Využitá jsou data o zaměstnanosti ve výše uvedených sektorech (NACE C.20, C.23, C.24 a C.29).¹¹

⁸ Evropská komise. Čistá planeta pro všechny: Evropská dlouhodobá strategická vize prosperující, moderní, konkurenceschopné a klimaticky neutrální ekonomiky. COM(2018) 773 final. Dostupné z <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:52018DC0773>

⁹ ČSÚ. Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti CZ-NACE. Dostupné z https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/index.jspx?_afz=VYSTUP-objekt-parametry&pvo=ZAM03&pvokc=&sp=A&katalog=30853&z=T.

¹⁰ Evropská komise. Čistá planeta pro všechny: Evropská dlouhodobá strategická vize prosperující, moderní, konkurenceschopné a klimaticky neutrální ekonomiky. COM(2018) 773 final. Dostupné z <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:52018DC0773>

¹¹ ČSÚ. Srovnání krajů v České republice – 2019: 13-104 Průměrný evidenční počet zaměstnanců podle CZ-NACE a krajů v roce 2018. Dostupné z <https://www.czso.cz/csu/czso/13-prumysl-sk61hdgp6p>.

1.2.2.2.1 Struktura zaměstnanců

Dle Griffin et al.¹² budou nově vytvářena „zelená“ pracovní místa vyžadovat vyšší úroveň dovedností než zanikající místa. Regiony s méně kvalifikovanou pracovní silou proto budou transformací zasaženy více než jiné.

Využitá jsou data o ekonomicky aktivních dle nejvyššího dosaženého vzdělání. Započítané jsou kategorie bez vzdělání a základní vč. neukončeného.¹³

1.2.2.2.2 Nezaměstnanost mladých

Vysoká nezaměstnanost mladých osob indikuje špatně fungující trh práce v daném regionu. Dá se očekávat, že transformace regionu bude problémy dále prohlubovat a regiony tak budou dále zaostávat.

Využitá jsou data o nezaměstnanosti ve věkové skupině 15 až 24 let.¹⁴

1.2.2.2.3 Dlouhodobá nezaměstnanost

Dlouhodobá nezaměstnanost je jedním ze základních ukazatelů problematicky fungujícího trhu práce a strukturálních problémů ekonomiky. U regionů, které mají tyto problémy, se dá předpokládat, že dopad zelené transformace bude mít horší následky než v regionech, kde jsou tyto strukturální problémy menší.

Jako ukazatel je použitý podíl dlouhodobě nezaměstnaných na celkovém počtu nezaměstnaných v daném regionu.¹⁵

1.2.2.3 Životní úroveň

1.2.2.3.1 Energetická chudoba

Transformace ekonomiky na nízkouhlíkovou může přinést další problémy domácnostem, které jsou již dnes ohrožené energetickou chudobou – budou muset přejít od fosilních paliv k jiným zdrojům energie, může růst cena energie apod. palivem uhlí a tím navýšení počtu

MMR identifikovalo¹⁶ příjmovou hranici, která s velkou pravděpodobností může znamenat ohrožení energetickou chudobou na úrovni čistého příjmu 13 000–14 250 Kč měsíčně. Jako ukazatel je proto využitý podíl osob v kraji, kteří mají čistý měsíční příjem do 15 tis. Kč.¹⁷

1.2.2.4 Energetická náročnost

1.2.2.4.1 Spotřeba elektřiny

Protože jedním z cílů v oblasti energetiky a klimatu je i snižování energetické náročnosti, regiony s vysokou spotřebou energie mohou čelit významnějším problémům a mohou proto vyžadovat dodatečnou podporu.

Využitá jsou data o spotřebě elektřiny v přepočtu na obyvatele.¹⁸

¹² Griffin, M., György, E., Jakšič, K., & Siebern-Thomas, F. (2019). *Towards a greener future: Employment and social impacts of climate change policies*. Sustainable growth for all: Choices for the future of Social Europe (s. 332). Publications Office of the European Union.

¹³ ČSÚ. SLDB 2011: Tab. Tab. 610 Obyvatelstvo ekonomicky aktivní podle nejvyššího ukončeného vzdělání, odvětví ekonomické činnosti, pohlaví a ekonomické aktivity. Dostupné z https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/index.jspx?_afz=1&page=vystup-objekt-parametry&pvo=OBKR610A&pvoc=&sp=A&katalog=30712&z=T.

¹⁴ ČSÚ. Věk, vzdělání a specifické skupiny nezaměstnaných. Dostupné z https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/index.jspx?_afz=1&page=vystup-objekt-parametry&pvo=ZAM08-A&pvoc=&sp=A&skupId=748&katalog=30853&z=T.

¹⁵ ČSÚ. Struktura uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce – podle vzdělání, věku a délky nezaměstnanosti (stav k 31. 12.).

¹⁶ MMR. Odhad velikosti cílové skupiny (nízkopříjmové domácnosti) pro „kotlíkové“ dotace. 2020.

¹⁷ ČSÚ. Srovnání krajů v České republice – 2019: 8-101. Příjmy a vybrané ukazatele hospodařících domácností podle krajů v roce 2018. Dostupné z <https://www.czso.cz/csu/czso/8-zivotni-podminky-mm3d5yivsj>.

¹⁸ ČSÚ. Srovnání krajů v České republice – 2019: 14-103 Spotřeba elektřiny netto podle odvětví a krajů v roce 2018. Dostupné z <https://www.czso.cz/csu/czso/14-energetika-yt0py7cf5u>.

1.2.2.5 Emisní náročnost ekonomiky

1.2.2.5.1 Emise skleníkových plynů ze stacionárních zdrojů

Emisně náročné provozy využívající fosilní paliva budou muset přejít na emisně méně náročná paliva. K jejich modernizaci budou připraveny prostředky Modernizačního fondu. Je nicméně možné, že u některých provozů přechod neproběhne nebo bude v konečném důsledku znamenat snížení počtu pracovních míst, přemístění provozu apod. Regiony s těmito provozy se tak mohou potýkat zejména se sociálními problémy a budou vyžadovat dodatečnou podporu.

Využitá jsou data o emisích oxidu uhličitého, oxidu dusného a metanu z Evropského registru úniků a přenosů znečišťujících látek.¹⁹

1.2.2.6 Odpady

1.2.2.6.1 Produkce směsného komunálního odpadu

Součástí přechodu k nízkouhlíkové ekonomice musí být i přechod k oběhovému hospodářství. Regiony s vysokou produkcí směsného komunálního odpadu budou muset vynaložit dodatečné investice do prevence i využití odpadů. Produkce směsného komunálního odpadu indikuje schopnost předcházet vzniku odpadů i schopnost odpad třídít a dále využívat.

Jako ukazatel je použita produkce směsného komunálního odpadu v přepočtu na obyvatele.²⁰

1.2.2.7 Digitalizace

1.2.2.7.1 Domácnosti s přístupem k internetu

Digitalizace je jedním z hlavních prvků přechodu k zelené ekonomice. Ta je ale podmíněna všeobecně rozšířeným přístupem k internetu. Lze očekávat, že v regionech s nižším počtem domácností s přístupem k internetu bude digitální transformace zhoršovat přístup obyvatel k některým službám či pracovním příležitostem a bude tak prohlubovat ekonomické a sociální rozdíly.

Jako ukazatel je použitý podíl domácností s přístupem k internetu.²¹

1.2.2.8 Ekologické zátěže

1.2.2.8.1 Počet starých ekologických zátěží

Ekologické zátěže mohou tvořit bariéru pro rozvoj nových ekonomických činností a obecně jsou negativním prvkem regionálního rozvoje. Regiony s vysokým počtem takových lokalit proto vyžadují dodatečné investice, které umožní zmíněné lokality revitalizovat a následně využít pro podnikatelskou či jinou činnost. Počet lokalit sám o sobě není ale zcela vypovídající, protože nezohledňuje velikost jednotlivých krajů, je tak nutné počet přepočítat k celkové rozloze kraje.

Ukazatelem je počet starých ekologických zátěží dle územně analytických podkladů s prioritou pro sanaci (A3)²² vztažený k rozloze kraje.

¹⁹ EEA. Industrial Reporting under the Industrial Emissions Directive 2010/75/EU and European Pollutant Release and Transfer Register Regulation (EC) No 166/2006. Dostupné z <https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/data/industrial-reporting-under-the-industrial>.

²⁰ CENIA. Produkce a nakládání s komunálními odpady. Dostupné z <https://issar.cenia.cz/prehled-klicovych-indikatoru-podle-hlavnich-temat/09-odpady-a-materialove-toky/02-produkce-a-nakladani-s-komunalnimi-odpady/>.

²¹ ČSÚ. Srovnání krajů v České republice – 2019: 18-104. Domácnosti s připojením k internetu podle krajů. Dostupné z <https://www.czso.cz/csu/czso/18-informacni-spolecnost-va32cs2ar6>.

²² CENIA. Staré ekologické zátěže. Dostupné z <https://issar.cenia.cz/prehled-klicovych-indikatoru-podle-hlavnich-temat/07-prumysl-a-energetika/stare-ekologicke-zateze/>.

1.2.2.9 Věda a výzkum

1.2.2.9.1 Počet zaměstnanců ve výzkumu a vývoji

Zelená transformace je úzce propojená s výzkumem a aplikací nových technologií. Regiony s vybudovaným zázemím pro vědu a výzkum mají větší šanci, že právě zde dojde k rozvoji nových odvětví.

Jako ukazatel slouží počet zaměstnanců výzkumu a vývoje přepočítaný na 1 000 zaměstnanců v daném kraji.²³

1.2.2.10 Podnikatelské prostředí

1.2.2.10.1 Počet živnostenských oprávnění

Pro odolnost ekonomiky je důležitý počet drobných podnikatelů a celková diverzifikace ekonomiky. Přílišná závislost na velkých podnicích je problematická zejména a v době útlumu daného odvětví.

Jako ukazatel může sloužit počet živnostenských oprávnění přepočítaný na 1 000 obyvatel daného kraje.²⁴

1.2.2.11 Lokální mobilita

1.2.2.11.1 Dojížděka do zaměstnání

Transformace směrem k nízkouhlíkové ekonomice může mít horší dopad na regiony, kde jsou obyvatelé závislí na dojížděce do zaměstnání. Tito zaměstnaní jsou závislí na individuální automobilové dopravě nebo lokální veřejné dopravě. Oba způsoby dopravy se mohou stávat v důsledku ekonomické transformace méně dostupné a dopad na obyvatele tak bude větší než v regionech s nízkou dojížděkou.

Jako ukazatel slouží podíl vyjíždějících do zaměstnání (s délkou vyjížděky do 59 minut) na počtu zaměstnaných v daném kraji.²⁵

1.2.2.12 Obyvatelstvo

1.2.2.12.1 Index stáří

Stárnoucí populace je důležitá nejen z pohledu celostátního, ale má i výrazné regionální dopady, které se projevují např. vyššími nároky na zdravotnickou a sociální infrastrukturu v daném regionu. Zároveň nízký počet mladých obyvatel do budoucna může znamenat nedostatek pracovních sil, odliv zaměstnavatelů a celkové zaostávání regionu. Regiony zasažené ekonomickou transformací tak budou muset řešit celou řadu strukturálních problémů najednou.

Využitý je index stáří (podíl osob ve věkové skupině 65+ let na věkové skupině 0–14 let).²⁶

1.2.3 Vhodnost ukazatelů

Přestože z teoretického pohledu dávají výše uvedené ukazatele smysl, z praktického pohledu může být jejich využitelnost nízká. Pokud bude rozptyl hodnot ve vzorku příliš nízký, ukazatel nám nebude dávat příliš nových informací a bude spíše indikovat, že zasažené budou všechny regiony podobně a potřebná podpora by měla být směřována z jiných zdrojů.

²³ ČSÚ. Srovnání krajů v České republice – 2019: 19-101. Zaměstnanci výzkumu a vývoje podle krajů. Dostupné z <https://www.czso.cz/csu/czso/19-veda-a-vyzkum-yc9gy5b1j>.

²⁴ MPO. Počty podnikatelů a živností dle krajů. Dostupné z <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/statisticke-udaje-o-podnikatelich/>.

²⁵ ČSÚ. Sčítání lidu, domů a bytů (2011). Tab. 704 Vyjíždějící do zaměstnání a školy podle pohlaví, věku a podle kraje a okresu vyjížděky. Dostupné z <https://www.czso.cz/csu/czso/dojizdka-do-zamestnani-a-skol-podle-scitani-lidu-domu-a-bytu-2011-ceska-republika-2011-6elqhrwv>

²⁶ ČSÚ. Srovnání krajů v České republice – 2019: 4-101. Vybrané demografické údaje podle krajů v roce 2018. Dostupné z <https://www.czso.cz/csu/czso/4-obyvatelstvo-phfj3r2wc>.

Následující tabulka ukazuje variační koeficient pro jednotlivé ukazatele. Z čísel je patrné, že produkce odpadů a přístup k internetu ani životní úroveň nejsou zcela vhodné ukazatele a z celkového indexu by měly být vyřazeny. Naopak jako vhodný ukazatel se ukazuje zaměstnanost v sektorech v útlumu a emise skleníkových plynů. Zaměstnanost v sektorech transformace, zaměstnanci ve vědě a výzkumu a počet ekologických zátěží se dají také považovat za vhodné ukazatele. Zbývající ukazatele za příliš vhodné považovat nelze, ale přesto jistou úroveň informace dávají a je proto možné je zachovat.

Tabulka 2: variační koeficient ukazatelů

Ukazatel		Variační koeficient
Zaměstnanost	Zaměstnanost v sektorech v útlumu	140 %
	Zaměstnanost v sektorech transformace	62 %
	Struktura zaměstnanců	24 %
	Nezaměstnanost mladých	30 %
	Dlouhodobá nezaměstnanost	29 %
Životní úroveň		10 %
Energetická náročnost		15 %
Emisní náročnost ekonomiky		144 %
Odpady		8 %
Digitalizace		4 %
Ekologické zátěže		57 %
Věda a výzkum		62 %
Podnikatelské prostředí		19 %
Lokální mobilita		27 %
Stáří obyvatelstva		6 %

1.2.4 Index

Pro využití jednotlivých ukazatelů je nutné sestavit celkový index, který bude ukazovat regiony vhodné pro zařazení do intervencí Fondu pro spravedlivou transformaci.

Index se skládá z jedenácti hlavních kritérií, přičemž kritérium *Zaměstnanost* se dále skládá z pěti dílčích kritérií.

Celkový index může nabývat hodnot od 0 do 1, přičemž čím vyšší hodnota, tím více je pro daný region potřebný Fond pro spravedlivou transformaci.

U každého kritéria je vždy porovnávána hodnota pro daný kraj s maximální/minimální hodnotou v celém výběru. Kromě ukazatele Počet zaměstnanců ve výzkumu a vývoji a Podnikatelské prostředí, kde je sledována minimální hodnota, je u všech ostatních kritérií sledována maximální hodnota.

Otázkou je, jak zvolit váhy jednotlivých kritérií. Nejjednodušší je přisoudit všem kritériím stejnou váhu. Takový přístup, ale může nadhodnotit vliv některého méně významného kritéria, a naopak výrazně podhodnotit význam klíčových kritérií. Váhy kritérií je proto nutné podrobit další diskusi.

Níže jsou uvedeny výsledky při stejné váze všech kritérií. Z tabulky č. 3 dle očekávání zatím vycházejí nejhůře tři úvodní regiony. Za nimi se umísťuje Středočeský kraj, za ním jsou již seřazené všechny ostatní kraje.

Z výsledků je patrné, že tímto způsobem nelze přesvědčivě určit další regiony vhodné pro zacílení Fondu pro spravedlivou transformaci.

Tabulka 3: Celkový index dle pořadí krajů

Kraj	Celkový index
Ústecký	0,73
Karlovarský	0,62
Moravskoslezský	0,62
Středočeský	0,54
Pardubický	0,48
Vysočina	0,48
Zlínský	0,47
Královéhradecký	0,45
Liberecký	0,45
Olomoucký	0,44
Plzeňský	0,44
Jihočeský	0,42
Jihomoravský	0,40
Hl. m. Praha	0,38

Tabulka 4: index dle jednotlivých kritérií

	Trh práce	Energ. náročnost	Emisní náročnost ekonomiky	Ekolog. zátěže	Věda a výzkum	Podnik. prostředí	Mobilita	Celkem
Hl. m. Praha	0,05	0,09	0,00	0,14	0,01	0,07	0,01	0,38
Středočeský	0,07	0,11	0,04	0,03	0,03	0,12	0,14	0,54
Jihočeský	0,05	0,09	0,00	0,01	0,04	0,12	0,11	0,42
Plzeňský	0,06	0,10	0,01	0,00	0,03	0,13	0,11	0,44
Karlovarský	0,10	0,10	0,03	0,02	0,20	0,12	0,10	0,62
Ústecký	0,11	0,14	0,14	0,02	0,11	0,14	0,10	0,73
Liberecký	0,08	0,11	0,00	0,03	0,03	0,12	0,09	0,45
Královéhradecký	0,05	0,12	0,00	0,02	0,04	0,12	0,10	0,45
Pardubický	0,06	0,09	0,04	0,03	0,03	0,13	0,11	0,48
Vysočina	0,06	0,10	0,00	0,01	0,07	0,13	0,12	0,48
Jihomoravský	0,06	0,09	0,01	0,01	0,01	0,11	0,11	0,40
Olomoucký	0,05	0,10	0,01	0,02	0,03	0,13	0,12	0,44
Zlínský	0,05	0,11	0,00	0,02	0,04	0,12	0,14	0,47
Moravskoslezský	0,10	0,13	0,08	0,03	0,04	0,14	0,11	0,62

2. Posouzení výzev spojených s transformací, pro každé z určených území

2.1 Posouzení hospodářského, sociálního a územního dopadu transformace na klimaticky neutrální ekonomiku

Odkaz: čl. 7 odst. 2 písm. c)

Určení postižených hospodářských činností a průmyslových odvětví, přičemž je třeba rozlišovat:

- hospodářská odvětví v útlumu, u nichž se očekává, že v souvislosti s transformací ukončí nebo výrazně omezí své činnosti, včetně odpovídajícího harmonogramu,
- transformující se hospodářská odvětví, u nichž se očekává transformace jejich činností, procesů a výstupů.

U obou odvětví:

- očekávané ztráty pracovních míst a potřeby rekvalifikace při zohlednění prognóz v oblasti dovedností
- potenciál pro hospodářskou diverzifikaci a možnosti rozvoje.

Mechanismus pro spravedlivou transformaci se zaměří na regiony a odvětví, které jsou transformací nejvíce postiženy z důvodu jejich závislosti na fosilních palivech, včetně uhlí, rašeliny

a ropné břidlice, nebo průmyslových procesech s vysokými emisemi skleníkových plynů – tzv. strukturálně postižené regiony - Ústecký, Moravskoslezský a Karlovarský kraj.²⁷

Hospodářská odvětví v útlumu, u nichž se očekává, že v souvislosti s transformací ukončí nebo výrazně omezí své činnosti, včetně odpovídajícího harmonogramu

Moravskoslezský kraj

V Moravskoslezském kraji dochází k rychlému útlumu těžby černého uhlí. Na jaře 2021 bude ukončena těžba ve všech dolech s výjimkou dolu ČSM, který bude, na základě dnes dostupných výhledů, v provozu do roku 2022, případně do roku 2024. V návaznosti na útlum černouhelných dolů dojde k výraznému útlumu mnohých navazujících firem v odvětví specializovaného strojírenství a bezpečnosti, opravárenství, logistiky související s těžbou hlušiny a expedicí uhlí, rovněž veřejné dopravy, která slouží pro dopravu zaměstnanců. Zároveň dojde k úbytku pracovních míst v inženýrských profesích souvisejících s těžbou, což může mít celorepublikový dopad. Báňští inženýři dnes jednorázově působí v mnoha specializovaných případech v rámci celé republiky.

Karlovarský kraj

V Karlovarském kraji se v září roku 2020 po 51 letech zastavil provoz plynárenské části kombinátu Vřesová. Unikátní technologie, která dokázala za vysokého tlaku a teplot přeměnit hnědé uhlí na energetický plyn, byla odstavena v důsledku růst cen emisních povolenek. Plynárenská část přitom zdaleka neznamenal jen samotné tlakové zplyňování uhlí, ale třeba i technologii štěpení vedlejších karbochemických produktů. Tato skutečnost se výrazně promítne do objemu vytěženého uhlí, a to poklesem téměř o polovinu oproti současnému stavu. Na Sokolovsku je k dispozici ještě přibližně 120 milionů tun uhlí, při současném tempu těžby jsou tedy k dispozici zásoby na dalších 20 let. Předpokládá se však, že u ukončení těžby hnědé uhlí nastane dříve, už mezi lety 2025 až 2030. Lze očekávat, že útlum těžby uhlí způsobí útlum činnosti firem navazujících na těžební průmysl, například v oblasti strojírenství.

Ústecký kraj

V Ústeckém kraji jsou hospodářská odvětví soustředěna do těžebního průmyslu, energetiky, teplárenství a zpracovatelského průmyslu. Významně je zastoupen průmysl chemický a průmysl zpracovatelský. Tato odvětví se vyznačují vysokou energetickou náročností. V důsledku dekarbonizace a ukončování spalování uhlí v uhelných elektrárnách se očekává útlum v odvětvích těžby hnědé uhlí, energetice a teplárenství (elektrárny a teplárny spalující hnědé uhlí). Dále konkurenceschopností jsou ohroženy velké průmyslové podniky zejména v odvětvích chemie, papírenství, které spotřebovávají uhlí jako energetický zdroj pro vlastní průmyslovou výrobu. Na těžební průmysl je navázáno velké množství dodavatelů výrobků a služeb v odvětvích zpracovatelského průmyslu, zejména strojírenském, dodavatelé a odvětví budou vlivem ukončení činnosti těžebních společností také ohrožena.

Dopady budou znatelné rovněž v běžných profesích např. administrativy, IT, oblast služeb – např. ostraha, oděvnictví, catering, poradenství, atd.²⁸

²⁷ Aktualizace Strategického rámce hospodářské restrukturalizace Ústeckého, Moravskoslezského a Karlovarského kraje

²⁸ Aktualizace Strategického rámce hospodářské restrukturalizace Ústeckého, Moravskoslezského a Karlovarského kraje

Tradiční průmyslová odvětví těchto krajů patří stále mezi klíčové komponenty ekonomik krajů, i když jejich význam setrvale klesá (v případě MSK je to hutnictví, v ULK chemická výroba základních surovin a v KVK je to výroba porcelánu, skla a keramiky).²⁹

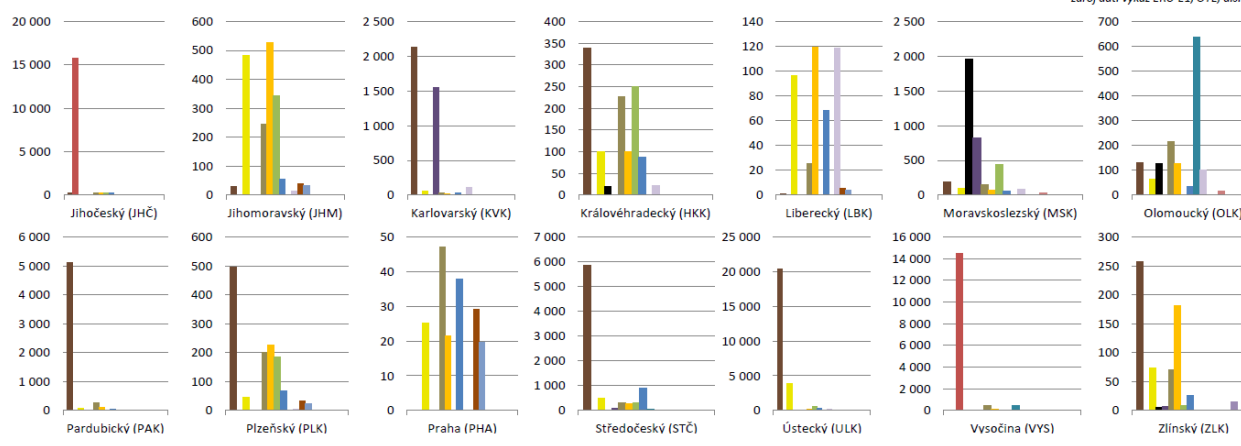
Zdražení energií bude mít dopady například dopravě. Železniční doprava je velice významným odběratelem elektřiny v Česku a zvýšení cen energií se promítne do nákladů na železniční dopravu, a to jak pro firmy, tak pro obyvatele. Zvýšení cen v dopravě proto může představovat další řetězec dopadů transformace energetiky, a to řetězec, který značně komplexní a jehož potenciální důsledky mohou vést daleko.

4.5. Podíl paliv a technologií na výrobě elektřiny brutto v krajích ČR [GWh]

2019

	JHČ	JHM	KVK	HKK	LBK	MSK	OLK	PAK	PLK	PHA	STČ	ULK	VYS	ZLK	Celkem
Výroba elektřiny brutto	17 030,0	1 769,8	3 924,5	1 145,9	438,2	3 892,3	1 455,3	5 701,2	1 279,4	180,5	8 263,9	25 597,9	15 662,4	647,3	86 988,7
■ Hnědé uhlí	273,9	30,0	2 128,1	338,9	0,9	193,6	129,9	5 121,1	497,0	0,0	5 851,6	20 334,0	15,9	257,3	35 172,0
■ Jaderné palivo	15 764,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	14 481,6	0,0	0,0	30 246,2
■ Zemní plyn	39,7	482,2	54,8	99,3	96,1	94,5	64,8	69,7	43,8	25,3	473,7	3 840,2	56,9	73,6	5 514,5
■ Černé uhlí	0,0	0,0	0,0	20,3	0,0	1 964,1	128,2	30,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5,9	2 149,0
■ Ostatní plyny	0,0	0,0	1 549,0	0,0	0,0	819,7	0,0	0,0	0,0	0,0	78,4	61,0	0,0	6,6	2 514,7
■ Bioplyn	244,0	246,4	35,7	226,4	25,6	155,3	215,5	278,2	200,8	47,1	291,7	79,6	409,9	70,9	2 527,1
■ Fotovoltaické	271,6	527,6	13,3	99,5	119,3	64,2	125,2	103,3	225,3	21,6	267,2	166,8	99,3	181,7	2 285,9
■ Biomasa	194,7	341,7	5,7	250,6	0,2	441,1	2,2	0,3	185,7	0,0	300,7	620,3	47,1	8,3	2 398,7
■ Vodní	240,5	55,5	22,9	88,0	68,5	52,2	34,8	57,1	67,3	37,8	915,3	292,7	49,9	25,6	2 008,0
■ Přecherňovací	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	636,9	0,0	0,0	0,0	52,8	0,0	476,9	0,0	1 166,7
■ Větrné	0,0	14,9	114,9	21,9	118,2	78,7	99,3	19,6	2,9	0,0	9,0	197,1	23,3	0,2	700,0
■ BRKO	0,0	38,0	0,0	0,0	5,4	0,0	0,0	0,0	32,2	29,2	0,0	0,0	0,0	0,0	104,8
■ Ostatní pevná paliva (mimo BRKO)	0,0	31,4	0,0	0,0	3,6	2,7	0,0	0,0	24,1	19,5	0,0	0,2	0,1	0,4	82,0
■ Odpadní teplo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	25,4	17,3	18,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	1,3	62,1
■ Topné oleje	0,9	1,2	0,2	1,0	0,3	0,9	1,1	3,4	0,3	0,0	20,8	6,0	1,6	0,7	38,4
■ Ostatní kapalná paliva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,6	0,0	0,0	14,8	17,4
■ Ostatní	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0
■ Koks	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

zdroj dat: výkaz ERÚ-E1, OTE, a.s.

Zdroj: ERÚ

Transformující se hospodářská odvětví, u nichž se očekává transformace jejich činností, procesů a výstupů

K odvětvím, která se budou muset významně transformovat vzhledem k odklonu od uhelné energetiky a spalování fosilních paliv, patří zejména energetika a specificky teplárenství, metalurgický a strojírenský průmysl, chemický průmysl, individuální a hromadná doprava. Transformací musí projít rovněž střední a vysoké školství.

²⁹ Vstupní analýza Strategického rámce, příloha č.1_Základní makroekonomická analýza

Transformace energetiky bude vyžadovat rozsáhlé investice do modernizace stávající infrastruktury a do výstavby nových zdrojů energie i do hledání nových řešení v energetice vůbec, jako je např. decentralizace zdrojů výroby energie. Pro firmy ve strukturálně postižených krajích, ale i jinde v ČR se otevírají možnosti ve vývoji nových technologií v průmyslu a v energetice (do jejichž vývoje a využití budou také nuceny změněnou regulací). V případě úspěchu může vzniknout v krajích nová, modernizovaná základna odvětví energetiky, která bude znalostně náročná a bude schopná přispívat svým know-how a produkty k transformaci energetiky v Evropě, bude schopná technologického vývozu. Specificky v Moravskoslezském kraji má velký potenciál transformace metalurgického průmyslu, která může přinést jak zvýšení energetické účinnosti výroby, tak vyšší recyklaci kovových odpadů a posílit vědu a výzkum v oblasti vývoje slitin a separace odpadů.

Významný dopad bude mít odklon od spalování uhlí na průmysl betonářské výroby pro stavebnictví, V tomto průmyslu se využívají ve velkém měřítku popílky a strusky z elektrárenských a teplárenských provozů. S rychlým úbytkem tohoto materiálu bude nutno hledat náhrady pro stavební betonové směsi. Strusky se používají rovněž při stavbách komunikací a zpevněných ploch. Lze předpokládat, že s úbytkem tohoto materiálu bude nutno posílit těžbu a zpracování kamene.

Transformace energetiky bude představovat impuls také k rozvoji robotizace a digitalizace hospodářských činností, a to nejen kvůli šetření energie (např. nové stroje na zpracování kovů šetřící díky digitálním technologiím nejen energii, ale také množství zpracovávaného materiálu), ale i v dalších oblastech, třeba při nahrazování pracovní síly, efektivnější komunikací mezi dodavateli a výrobcí (případně zákazníky) atd.

Rozsáhlé plochy po těžbě uhlí budou vyžadovat rekultivace a revitalizaci. V případě scénáře vedoucího k rychlému ukončení těžby uhlí bude ploch vyžadujících nejen rekultivaci (dána zákonem), ale především revitalizaci a resocializaci přibývat rychleji a ve větším měřítku, než se dnes předpokládá. Tyto volné plochy – a jejich rekultivace a revitalizace – budou jednak představovat nové podnikatelské příležitosti (využití know-how v rekultivacích, které v krajích zůstává), jednak vzniknou rychleji nové plochy, které bude možné využít pro nové funkce, včetně funkcí atraktivních pro obyvatelstvo (např. rekreace) nebo pro tvorbu pracovních míst.

Ve všech třech krajích roste význam odvětví automotive. Toto odvětví je však z větší části zatím zaměřeno na výrobu automobilů s tradičními spalovacími motory, aktivity vázané na elektromobilitu nebo autonomní automobily jsou stále výjimečné, i když se objevují. Příkladem mohou být iniciativy Ústeckého kraje v zanesení tématu Future of Mobility do RIS3 ÚK (např. elektromobilita, vodíková mobilita, testování autonomních vozidel a dopravních systémů, apod.) nebo rozvoj autonomní dopravy v souvislosti s příchodem BMW do Karlovarského kraje v návaznosti na výstavbu testovacího polygonu. Je proto důležité, aby se v budoucnosti v krajích rozšiřovaly aktivity spojené s budoucností automobilového průmyslu, a aby se na těchto aktivitách v co největší míře podílely

české domácí firmy.³⁰ Automobilový průmysl je úzce navázán na průmysl metalurgický, chemický a strojírenský, a tudíž představuje velkou příležitost i pro transformaci těchto odvětví.

Řada firem v tradičních odvětvích prošla svou vlastní vnitřní transformací, tedy modernizací výroby, obměnou trhů (v produktovém i geografickém smyslu), která jim zajistila životaschopnost nejen na českém, ale také na evropském a globálním trhu. Vnitřní proměna firem a celých odvětví je důležitým aspektem restrukturalizace, který často není patrný z agregátních statistik, ale představuje významný prvek úspěšné ekonomické transformace regionů.³¹

Očekávané ztráty pracovních míst a potřeby rekvalifikace při zohlednění prognóz v oblasti dovedností

Studie JRC³² odhaduje přímé a nepřímé negativní efekty (tedy v odvětví energetiky a těžby uhlí) ve strukturálně postižených krajích na cca 50 tis. ohrožených pracovních míst.

Zánik pracovních míst ve stávajících firmách spjatých s výrobou energie nemusí nutně znamenat (absolutní) pokles kupní síly obyvatelstva, nýbrž za předpokladu úspěšné adaptace ekonomiky budou vznikat nová, kvalitní a dobře placená pracovní místa, na která se mohou lidé opouštějící zanikající hospodářské činnosti snažit rekvalifikovat a doplnit si pro ně kompetence.

Ohrožená pracovní místa lze očekávat v řetězci dodavatelů, kteří dodávají vstupy těžebním společnostem a elektrárnám. Nejvýznamnějšími budou patrně metalurgie, strojírenství a stavebnictví, lze však očekávat dopady také v dalších činnostech, jako jsou různé outsourcované služby (IT, PR, ostraha, logistika, vývoj a výzkum, údržba, ad.).

Trh práce se bude měnit, nové hospodářské činnosti a nová, nízkouhlíková energetika budou vyžadovat nové kompetence lidí, nové odbornosti či doplnění, úpravu nebo zvýšení kompetencí stávajících, a to na všech úrovních, od odborných manuálních profesí až po profese ve vývoji či výzkumu. Přitom by se nemělo zapomenout na tradiční technické znalosti místních odborníků, kteří více jak sto let nabývali zkušenosti v oborech, jenž se nyní chystají na velkou restrukturalizaci.

Příležitosti vázané na nízkouhlíkovou energetiku a nové hospodářské činnosti mají potenciál přitáhnout nové odborníky do krajů, které se potýkají s odlivem kvalifikovaných, často mladších lidí. Předpokladem je však zlepšení sociálního a městského prostředí, kvalita a vysoký standard základních služeb a pestrost a kvalita nabídek příležitostí pro trávení volného času, a také kvalitní (či alespoň se zlepšující) krajina.

³⁰ Aktualizace Strategického rámce hospodářské restrukturalizace Ústeckého, Moravskoslezského a Karlovarského kraje

³¹ Vstupní analýza Strategického rámce, příloha č.1_Základní makroekonomická analýza

³² EU coal regions: opportunities and challenges ahead, JRC for the European Commission, 2018

Cílem je realizovat nové produktivní investice, a to především na podporu MSP, výzkumu a inovací, přenosu a zavádění nových a pokročilých technologií, digitálních technologií a sítí, zaměřené na hospodářskou transformaci a restrukturalizaci nebo omezující dopady transformace energetiky a těžby uhlí jak v oborech energetických, tak v oborech navazujících.

Pro MSP je obtížnější orientovat se v měnící se situaci vyvolané novými regulatorními tlaky, přizpůsobovat své strategie a chystat se předem na využití příležitostí, které nová situace přináší. I když jsou MSP (přinejmenším některé z nich) dobře informovány, připravované změny mohou být, v závislosti na scénáři transformace, natolik nové, že MSP budou chybět kompetence pro adaptaci na nové podmínky. Účinná, systematická a cílená informační a odborná podpora/pomoc firmám využít nových příležitostí a adaptovat se na nové požadavky bude jednou z klíčových funkcí veřejné správy i podnikatelských organizací.

Celkový význam zpracovatelského průmyslu v zaměstnanosti mírně roste, což je především důsledkem rozvoje některých průmyslových oborů, z velké části taženého přílivem zahraničních investorů. Firmy pod zahraniční kontrolou byly často (nikoliv výhradně) orientované na aktivity s nižší přidanou hodnotou (montáž, distribuce), což bylo ovlivněno řadou faktorů. Avšak vytvářely pracovní místa, která z velké části dokázala nahradit uzavírané kapacity firem v upadajících tradičních průmyslových odvětvích. Postupně se jejich aktivity začínají rozšiřovat i směrem k pokročilejším činnostem jako je inženýring nebo vývoj či dokonce výzkum.

V Karlovarském, Ústeckém i Moravskoslezském kraji v posledních 20 letech probíhá proměna oborové struktury zaměstnanosti ve zpracovatelském průmyslu, v každém kraji s rozdílnou intenzitou a odlišným způsobem. Společným znakem je pokles významnosti tradičních průmyslových odvětví, respektive jejich částečná vnitřní proměna ve smyslu rozvoje nových aktivit s využitím dlouho akumulovaného know-how v tradičních oborech. Vedle toho posilují v zaměstnanosti nové obory, které jsou z velké části taženy nově příchozími PZI. Tento trend je nutno nyní podpořit. V opačném případě může dojít k poklesu zájmu o problémové regiony a k odlivu investorů.

Pro uhelné regiony je obecně charakteristická poměrně vysoká míra koncentrace zaměstnanosti do velkých firem. Koncentrovaná velikostní struktura je charakteristická pro většinu oblastí v Moravskoslezském kraji, kde se jedná o kombinaci vlivu velkých firem v tradičních odvětvích (těžba, metalurgie) a relativně nověji v automobilovém průmyslu (např. Frýdek-Místek, Nový Jičín). V Ústeckém kraji má nejvyšší míru koncentrace ORP Bílina, (AGC) přičemž vyšší míry dosahuje i Žatec (přímé zahraniční investice) a Chomutov. Karlovarský kraj se vyznačuje nízkou mírou koncentrace zaměstnanosti do velkých firem. Tento stav vychází z historického vývoje, kdy ekonomicky náročný těžký průmysl byl vždy koncentrován v nízkém počtu velkých firem, které často současně se zaměstnáním garantovaly lidem bydlení, kulturu, zdravotní péči a další sociální služby. Toto nastavení ekonomik předmětných regionů nadále do určité míry přežívá, a promítá se do sociálního a vzdělanostního složení obyvatel. Z tohoto důvodu v uhelných regionech je výrazně menší počet malých a středních firem.

Důležité je připravovat lidi v krajích na hospodářské a sociální změny vyvolané transformací ekonomiky, útlumem těžby uhlí a rozvojem nových odvětví pomocí programů zvyšování a změny kvalifikace, aktivní pomoci uchazečům o zaměstnání a programů prevence a řešení následků sociálního vyloučení. Cílem je usnadnit vznik zejména inovačních start-up a spin-off firem, které budou jedním ze zdrojů restrukturalizace hospodářství, spoluvytvoří dlouhodobý zdroj růstu a povedou ke zvyšování produktivity celé krajské ekonomiky. Cílem je však také podnítit podnikavost a pomoci zakládat nové firmy všem lidem, kteří mají zájem a vůli zahájit podnikání.

Je třeba zvýšeného úsilí především ve vyhledávání nových potenciálních podnikatelů a silný/propojený systém koučingu a mentoringu pro zahájení a první roky podnikání. Vzhledem k odchodu mladých lidí ze strukturálně postižených krajů dochází pravděpodobně také ke ztrátám podnikatelsky iniciativních lidí.³³

Pro úspěšnou transformaci uhelných regionů směrem k bezemisní ekonomice je významná také osvěta. Specializované programy a marketingové působení by mělo cílit na zvýšení preference ekologického vytápění, třídění odpadů, šetření energií apod. Cílovými skupinami zde budou nejen mladiství, ale zejména střední a starší generace, které vyrůstaly v podmínkách znečištěného životního prostředí, stabilních a bohatých těžebních a metalurgických společností a relativně vysokých příjmů.

2.2 Rozvojové potřeby a cíle do roku 2030 s ohledem na dosažení klimatické neutrality

Odkaz: čl. 7 odst. 2 písm. d)

Textové pole [6 000]

- rozvojové potřeby k řešení problémů spojených s transformací,
- cíle a výsledky, které se od provedení priority FST očekávají.

Vzhledem k požadavkům na významné změny energetické legislativy EU, a tudíž i legislativy členských států EU, rozhodla EU po schválení Zimního energetického balíčku o zpracování vnitrostátních plánů v oblasti energetiky v jednotlivých členských státech, které by měly obsahovat cíle a hlavní politiky ve všech pěti dimenzích energetické unie. Povinnost přípravy Vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu vyplývá z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1999 o správě energetické a opatření v oblasti klimatu. ČR naplnila tuto povinnost a dne 13. ledna 2020 byl Plán schválen ČR, a následně předán zástupcům Evropské komise. Tento dokument je pro oblast energetiky ČR velmi aktuální a v podstatě udává směr pro tvorbu nebo aktualizace Státní energetické koncepce. Stěžejní část tvoří nastavení příspěvku ČR ke klimaticko-energetickým cílům EU v oblasti snižování emisí, zvyšování podílu obnovitelných zdrojů energie a zvyšování energetické účinnosti na období 2021-2030, s výhledem do roku 2050. Vybrané cíle uvedené ve Vnitrostátním plánu v oblasti energetiky a klimatu, které jsou klíčové pro nastavení skladby budoucího národního energetického mixu, jsou v následujících tabulkách.

³³ Aktualizace Strategického rámce hospodářské restrukturalizace Ústeckého, Moravskoslezského a Karlovarského kraje

Tabulka 5: Přehled cílů snížení emisí skleníkových plynů (v porovnání s rokem 2005)

	2020	2030
Absolutní vyjádření	32 Mt CO ₂ ekv.	44 Mt CO ₂ ekv.
Relativní vyjádření	20 %	30 %

Tabulka 6: Přehled cílů v oblasti OZE (podíl OZE na hrubé konečné spotřebě)

	2020	2030
Podíl OZE	13,0 %	22 %

Tabulka 7: Přehled cílů v oblasti energetické účinnosti

	2020	2030
Článek 3 (nezávazný cíl)	Konečná spotřeba energie: 1 060 PJ Spotřeba primární energie: 1 855 PJ	Konečná spotřeba energie: 990 PJ* Spotřeba primární energie: 1 735 PJ Energetická intenzita HDP: 0,157 MJ/Kč
Článek 5 (závazný cíl)	148,6 TJ	124,0 TJ
Článek 7 (závazný cíl)	Roční úspory energie: 51,1 PJ Kumulované úspory: 204,39 PJ	Roční úspory energie: 84 PJ Kumulované úspory: 462 PJ

*Jedná se o konečnou spotřebu v metodice EUROSTAT, nejedná se o tzv. „konečnou spotřebu 2020-2030“

Pro naplnění těchto cílů specificky v uhelných regionech je zapotřebí nejdříve zmapovat reálný potenciál pro jednotlivá opatření a vyhodnotit dopady odchodu od energetického využití uhlí a fosilních paliv a také změny, které jsou reálně proveditelné v průmyslovém sektoru. Z doposud provedených studií je zřejmé, že vzhledem k energeticky náročnému průmyslu v uhelných regionech bude nutno nalézt k uhlí ekvivalentní stabilní a bezpečné palivo. Uhlé regiony mohou rovněž posílit nad rámec průměru ČR využití OZE a druhotných surovin. V rámci OZE je nejperspektivnější rozvoj fotovoltaických elektráren, spalování biomasy a využití geotermální energie. V rámci druhotných surovin je potenciál zejména v energetickém využití odpadů a bioplynu.

Z hlediska průmyslové výroby lze nalézt velké příležitosti ve výrobě a zpracování oceli, a to jak pro snížení uhlíkové stopy, tak snížení energetické náročnosti. Přivedení dostatečné kapacity elektrické energie pro nové průmyslové technologie, jako náhrady za energii vyrobenou z uhlí, si vyžádá řadu investic nejen na straně distributorů elektřiny, ale zejména do nových technologií výroby.

V oblasti dopravy plánují uhelné regiony přechod veřejné dopravy na elektromobilitu s využitím vodíkové elektromobility.

Napříč různými odvětvími se chystají investice do využití vodíku, a to nejen v dopravě, ale také jako úložiště energie. V této oblasti probíhá a do budoucna se plánuje mnoho výzkumných a aplikačních projektů.

Potřeba splnění cílů do roku 2030 s ohledem na dosažení klimatické neutrality má z hlediska dopadu na obyvatelstvo největší očekávaný vliv na zaměstnanost a strukturu pracovních míst, dále na požadované odbornosti, což souvisí z restrukturalizací odborných oborů a v oblasti bydlení na vytápění domácností. V uhelných krajích je více než polovina obyvatel závislá na vytápění ze soustav centrálního zásobování teplem (SCZT), které převážně využívají ve zdrojích uhelných paliv. Uhlí je možné ve velkých centrálních zdrojích tepla v současné době nahradit pouze zemním plynem, který představuje stabilní palivo. SCZT je nutno chápat z hlediska lokální krajské energetiky za velmi progresivní zdroje, které v současné době vykazují vysokou míru ekologizace, mají účinnost až 80 % v režimu KVET a představují systém distribuovaných zdrojů, které se mohou stát základem decentralizované energetiky. V případě rozpadu SCZT hrozí jednak zvýšení podílu neekologických zdrojů na fosilní paliva, energetická chudoba obyvatel, kteří si nemohou dovolit investici do individuálního zdroje tepla, nižší účinnost zdrojů, protože domovní kotelny nepracují v režimu KVET a v neposlední řadě také snížení bezpečnosti dodávky tepla, kdy u malých zdrojů, na rozdíl od centrálních velkých zdrojů SCZT, dojde při výpadku dodávky elektřiny také k pozastavení dodávky tepla. V lokalitách, kde SCZT není ekonomické, je vhodné v maximální míře podpořit výrobu tepla z OZE v decentralizovaných zdrojích. Pro masivnější rozšíření tohoto typu vytápění, stejně jako pro rozšíření elektromobility, je zapotřebí prověřit kapacity přenosových soustav elektrické energie a zemního plynu.

2.3 Soudržnost s ostatními národními, regionálními nebo územními strategiemi a plány

Odkaz: čl. 7 odst. 2 písm. e)

Textové pole [6 000]

- Strategie pro inteligentní specializaci,
- územní strategie uvedené v článku 23 nařízení (EU) [nové nařízení o společných ustanoveních],
- další regionální nebo národní rozvojové plány.

Podporované oblasti (čl. 4 nařízení)

Soulad s Národní výzkumnou a inovační strategií pro inteligentní specializaci České republiky (Národní RIS3 strategie) 2014 – 2020 (aktualizace 2018)

Soulad se základními strategickými dokumenty regionálního územního rozvoje: *Strategie regionálního rozvoje ČR 21+*, *Souhrnné akční plány hospodářské restrukturalizace ÚK, MSK a KVK*, *Koncepce řešení ekologických škod - 3. aktualizace*, *Inovační strategie České republiky 2019 – 2030*, *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2019-2023*.

1.2.5 Produktivní investice do malých a středních podniků, včetně začínajících podniků, vedoucí k hospodářské diverzifikaci a přeměně

První podporovaná oblast FST je v souladu se strategickými dokumenty Ústeckého kraje, konkrétně se jedná o tyto dokumenty: *Program rozvoje Ústeckého kraje 2014-2020*, *Strategie rozvoje Ústeckého kraje do roku 2027*, *Podpora VaV v Ústeckém kraji v období 2014+*, *Regionální inovační strategie Ústeckého kraje*.

Dále je v souladu se strategickými dokumenty Karlovarského kraje, konkrétně se jedná o tyto dokumenty: *Program rozvoje Karlovarského kraje pro období 2014 – 2020*, *Regionální inovační strategie Karlovarského kraje 2018*, *Analýza aktuálních potřeb aktérů inovačního prostředí Karlovarského kraje, 2017*, *Přeshraniční regionální inovační strategie Karlovarského kraje a Svobodného státu Bavorsko*, *Přeshraniční regionální inovační strategie Karlovarského kraje a Svobodného státu Sasko*.

V neposlední řadě je v souladu také se strategickými dokumenty Moravskoslezského kraje, konkrétně se jedná o tyto dokumenty: *Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje 2019-2027*, *Strategický plán rozvoje města Ostravy na období 2017-2023*, *Strategie ITI Ostravské aglomerace 2014 – 2020*, *Karviná všemi deseti - Integrovaný plán pro řízení procesu změny ve Statutárním městě Karviná*.

1.2.6 Investice do zakládání nových podniků, mimo jiné prostřednictvím podnikatelských inkubátorů a poradenských služeb

Druhá podporovaná oblast FST je v souladu se strategickými dokumenty Ústeckého kraje, konkrétně se jedná o tyto dokumenty: *Strategie rozvoje Ústeckého kraje do roku 2027*, *Podpora VaV v Ústeckém kraji v období 2014+*, *Regionální inovační strategie Ústeckého kraje*.

Dále je v souladu se strategickými dokumenty Karlovarského kraje, konkrétně se jedná o tyto dokumenty: *Program rozvoje Karlovarského kraje pro období 2014 – 2020*, *Regionální inovační strategie Karlovarského kraje 2018*, *Přeshraniční regionální inovační strategie Karlovarského kraje a Svobodného státu Bavorsko*, *Přeshraniční regionální inovační strategie Karlovarského kraje a Svobodného státu Sasko*, *Analýza příčin odchodu pracovní síly z Karlovarského kraje*.

V neposlední řadě je v souladu také se strategickými dokumenty Moravskoslezského kraje, konkrétně se jedná o tyto dokumenty: *Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje 2019-2027*, *Strategie ITI Ostravské aglomerace 2014 – 2020*, *Koncepce rozvoje pohornické krajiny Karvinska do roku 2030*.

1.2.7 Investice do výzkumu a inovací a podpora přenosu pokročilých technologií

Třetí podporovaná oblast FST je v souladu se strategickými dokumenty Ústeckého kraje, konkrétně se jedná o tyto dokumenty: *Program rozvoje Ústeckého kraje 2014-2020*, *Strategie rozvoje Ústeckého kraje do roku 2027*, *Podpora VaV v Ústeckém kraji v období 2014+*, *Regionální inovační strategie Ústeckého kraje*.

Dále je v souladu se strategickými dokumenty Karlovarského kraje, konkrétně se jedná o tyto dokumenty: *Program rozvoje Karlovarského kraje pro období 2014 – 2020*, *Regionální inovační strategie Karlovarského kraje 2018*, *Analýza absorpční kapacity inovačního prostředí Karlovarského kraje, 2017*, *Analýza aktuálních potřeb aktérů inovačního prostředí Karlovarského kraje, 2017*, *Přeshraniční regionální inovační strategie Karlovarského kraje a Svobodného státu Bavorsko*, *Přeshraniční regionální inovační strategie Karlovarského kraje a Svobodného státu Sasko*, *Koncepce rozvoje lázeňství a balneologie*.

V neposlední řadě je v souladu také se strategickými dokumenty Moravskoslezského kraje, konkrétně se jedná o tyto dokumenty: *Strategie rozvoje chytrého regionu Moravskoslezského kraje 2017-2023 „Chytřejší kraj“*, *Strategický plán rozvoje města Ostravy na období 2017-2023*, *Strategie ITI Ostravské aglomerace 2014 – 2020*.

1.2.8 Investice do zavádění technologií a infrastruktur pro cenově dostupnou čistou energii, do snižování emisí skleníkových plynů, energetické účinnosti a energie z obnovitelných zdrojů

Čtvrtá podporovaná oblast FST je v souladu se strategickými dokumenty Ústeckého kraje, konkrétně se jedná o tyto dokumenty: *Program rozvoje Ústeckého kraje 2014-2020*, *Strategie rozvoje Ústeckého kraje do roku 2027*, *Podpora VaV v Ústeckém kraji v období 2014+*, *Regionální inovační strategie Ústeckého kraje*, *Územní energetická koncepce Ústeckého kraje*.

Dále je v souladu se strategickými dokumenty Karlovarského kraje, konkrétně se jedná o tyto dokumenty: *Program rozvoje Karlovarského kraje pro období 2014 – 2020*, *Regionální inovační strategie Karlovarského kraje 2018*, *Územní energetická koncepce Karlovarského kraje, Aktualizace 2017 – 2042*, *Přeshraniční regionální inovační strategie Karlovarského kraje a Svobodného státu Sasko*.

V neposlední řadě je v souladu také se strategickými dokumenty Moravskoslezského kraje, konkrétně se jedná o tyto dokumenty: *Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje 2019-2027*, *Strategie rozvoje chytrého regionu Moravskoslezského kraje 2017-2023 „Chytřejší kraj“*, *Územní energetická koncepce, 2004-2022*.

1.2.9 Investice do digitalizace a digitálního propojení

Pátá podporovaná oblast FST je v souladu se strategickými dokumenty Ústeckého kraje, konkrétně se jedná o tento dokument: *Strategie rozvoje Ústeckého kraje do roku 2027*, *Regionální inovační strategie Ústeckého kraje*.

Dále je v souladu se strategickými dokumenty Moravskoslezského kraje, konkrétně se jedná o tyto dokumenty: *Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje 2019-2027*, *Strategie rozvoje chytrého regionu Moravskoslezského kraje 2017-2023 „Chytřejší kraj“*, *Strategický plán rozvoje města Ostravy na období 2017-2023*, *Karviná všemi deseti - Integrovaný plán pro řízení procesu změny ve Statutárním městě Karviná*.

Není však v souladu se strategickými dokumenty Karlovarského kraje.

1.2.10 Investice do obnovy a dekontaminace lokalit, rekultivace půdy a projektů pro nové využití

Šestá podporovaná oblast FST je v souladu se strategickými dokumenty Ústeckého kraje, konkrétně se jedná o tyto dokumenty: *Program rozvoje Ústeckého kraje 2014-2020*, *Strategie rozvoje Ústeckého kraje do roku 2027*, *Analýza potřeb revitalizace území Ústeckého kraje - území devastovaná těžbou, brownfields a zanedbané části měst*, *Zásady územního rozvoje Ústeckého kraje*.

Dále je v souladu se strategickými dokumenty Karlovarského kraje, konkrétně se jedná o tyto dokumenty: *Program rozvoje Karlovarského kraje pro období 2014 – 2020*, *Koncepce rozvoje lázeňství a balneologie*, *Zásady územního rozvoje Karlovarského kraje*.

V neposlední řadě je v souladu také se strategickými dokumenty Moravskoslezského kraje, konkrétně se jedná o dokumenty: *Strategický plán rozvoje města Ostravy na období 2017-2023* a *Zásady územního rozvoje Moravskoslezského kraje*.

1.2.11 Investice do posílení oběhového hospodářství mimo jiné předcházením vzniku odpadů, jejich snižováním, účinným využíváním zdrojů, opětovným používáním a recyklací

Sedmá podporovaná oblast FST je v souladu se strategickými dokumenty Ústeckého kraje, konkrétně se jedná o tyto dokumenty: *Program rozvoje Ústeckého kraje 2014-2020*, *Strategie rozvoje Ústeckého kraje do roku 2027*.

Dále je v souladu se strategickými dokumenty Karlovarského kraje, konkrétně se jedná o tyto dokumenty:

Program rozvoje Karlovarského kraje pro období 2014 – 2020, *Regionální inovační strategie Karlovarského kraje 2018*, *Územní energetická koncepce Karlovarského kraje, Aktualizace 2017 – 2042*.

V neposlední řadě je v souladu také se strategickými dokumenty Moravskoslezského kraje, konkrétně se jedná o tyto dokumenty: *Strategie rozvoje chytrého regionu Moravskoslezského kraje 2017-2023 „Chytřejší kraj“*, *Územní energetická koncepce, 2004-2022*, *Strategický plán rozvoje města Ostravy na období 2017-2023*, *Strategie ITI Ostravské aglomerace 2014 – 2020. Plán odpadového hospodářství Moravskoslezského kraje 2016-2026*

1.2.12 Zvyšování kvalifikace a rekvalifikace pracovníků

Osmá podporovaná oblast FST je v souladu se strategickými dokumenty Ústeckého kraje, konkrétně se jedná o tyto dokumenty: *Program rozvoje Ústeckého kraje 2014-2020*, *Strategie rozvoje Ústeckého kraje do roku 2027*, *Analýza potřeb revitalizace území Ústeckého kraje - území devastovaná těžbou, brownfields a zanedbané části měst*, *Podpora VaV v Ústeckém kraji v období 2014+*

Dále je v souladu se strategickými dokumenty Karlovarského kraje, konkrétně se jedná o tyto dokumenty: *Program rozvoje Karlovarského kraje pro období 2014 – 2020*, *Analýza aktuálních potřeb aktérů inovačního prostředí Karlovarského kraje, 2017*, *Analýza příčin odchodu pracovní síly z Karlovarského kraje*, *Koncepce rozvoje lázeňství a balneologie*.

V neposlední řadě je v souladu také se strategickými dokumenty Moravskoslezského kraje, konkrétně se jedná o tyto dokumenty: *Strategie ITI Ostravské aglomerace 2014 – 2020*, *Karviná všemi deseti - Integrovaný plán pro řízení procesu změny ve Statutárním městě Karviná*.

1.2.13 Pomoc při hledání zaměstnání pro uchazeče o zaměstnání

Devátá podporovaná oblast FST je v souladu se strategickými dokumenty Ústeckého kraje, konkrétně se jedná o tyto dokumenty: *Program rozvoje Ústeckého kraje 2014-2020*, *Strategie rozvoje Ústeckého kraje do roku 2027*, *Analýza potřeb revitalizace území Ústeckého kraje - území devastovaná těžbou, brownfields a zanedbané části měst*, *Podpora VaV v Ústeckém kraji v období 2014+*.

Dále je v souladu se strategickými dokumenty Moravskoslezského kraje, konkrétně se jedná o tyto dokumenty: *Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje 2019-2027*, *Moravskoslezský pakt zaměstnanosti*. *Strategie a integrovaný akční program ke zvýšení zaměstnanosti a lepšímu vzdělávání v Moravskoslezském kraji na roky 2015 – 2023*, *Strategie ITI Ostravské aglomerace 2014 – 2020*.

Není však v souladu se strategickými dokumenty Karlovarského kraje.

1.2.14 Aktivní začleňování uchazečů o zaměstnání

Desátá podporovaná oblast FST je v souladu se strategickými dokumenty Ústeckého kraje, konkrétně se jedná o tyto dokumenty: *Strategie rozvoje Ústeckého kraje do roku 2027*, *Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Ústeckém kraji na období 2019–2021*.

Dále je v souladu se strategickými dokumenty Karlovarského kraje, konkrétně se jedná o tento dokument: *Analýza zaměstnanosti Karlovarského kraje*.

V neposlední řadě je v souladu také se strategickými dokumenty Moravskoslezského kraje, konkrétně se jedná o tyto dokumenty: *Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje 2019-2027*, *Strategický plán rozvoje města Ostravy na období 2017-2023*, *Strategie ITI Ostravské aglomerace 2014 – 2020*.

2.4 Typ plánovaných operací

Textové pole [12 000]

Odkaz: čl. 7 odst. 2 písm. g)

– typ plánovaných operací a jejich očekávaný přínos ke zmírnění dopadu transformace na klimatickou neutralitu

V této části PSÚT jsou popsány typy plánovaných operací a jejich přínos k procesu transformace. Úvodní tabulka představuje finanční nároky těchto operací a jejich rozdělení do základních tematických oblastí související s podporovanými aktivitami uvedenými v článku 4. nařízení k JTF. Na tyto údaje navazuje část popisující jednotlivé typové aktivity s podrobným popisem jejich transformačního potenciálu a také dopadů na klimatickou neutralitu. Jednotlivé typové aktivity představují soubory předpokládaných projektů, nebo také jednotlivé projekty zásadního charakteru pro transformaci regionů.

Tabulka 8 – předpokládaná finanční náročnost realizace typových opatření

Pracovní verze 2.0	Aktualizuje se							
Tematické oblasti v mil. Kč	UK (vysoká a střední připravenost)	MSK (vysoká a střední připravenost)	KVK (bez rozlišení)	MSK VP – velká připravenost (mil. Kč)	ÚK VP – velká připravenost (mil. Kč)	KVK VP – velká připravenost (mil. Kč)	Resorty evidence záměrů s potenciálem do FST	Souhrn v mld. Kč.
Čistá mobilita	2 350,0		4 000,0	87				6,4
Digitalizace	2 085,0	1 100,0	1 030,0	2 002				4,2
Energetická účinnost	40 064,0	1 422,0	835,0					42,3
Investice do MSP	1 210,0	4 500,0	300,0					6,0
Investice do VVI	16 088,0	6 025,0	1 898,0	5 678				24,0
Modernizace energetiky	8 140,0	16 300,0	6 000,0				11 000,0	41,4
Oběhové hospodářství	320,0	3 000,0	4 255,0	487			4 000,0	11,6
Obnova lokalit	5 240,0	12 502,0	11 035,0	2 665				28,8
OZE - čistá energie	2 325,0	3 800,0	9 390,0	11 760			3 000,0	18,5
Podpora podnikání			4 600,0					4,6
Podpora vzdělávání	1 136,0	1 000,0	100,0					2,2
Rekvalifikace	1 248,7	500,0	750,0	265				2,5
Nezařazeno	3 020,0	2 995,0	100,0					6,1
Celkem	83 226,7	53 144,0	44 293,0				18 000,0	198,66
Celkem do FST	198 663,70							

Očekávané přínosy ke zmírnění transformace jsou definovány v rámci jednotlivých typových opatření v rámci tzv. fiší a jsou také součástí definované metodiky pro hodnocení projektů ze strany regionů, hodnotící realizovatelnost, soulad s nařízením k FST a posouzení dalších základních kritérií. Výše uvedená tabulka uvádí souhrnný přehled typových aktivit dle kategorií připravenosti projektů k realizaci v rozlišení na vysokou a střední. V samostatném sloupci pak kolik tvoří podíl velkých podniků v jednotlivých tematických oblastech.

Přehled fiší za jednotlivé regiony tvoří samostatnou přílohu tohoto dokumentu. Jedná se o přehled aktuálně v území získaných projektů, které postupně procházejí hodnocením níže uvedenou metodikou. Seznam je průběžně aktualizován v závislosti na ověřování připravenosti, formálnímu posouzení vazby na FST a probíhajících diskuzích s resorty.

2.4.1 Metodika pro hodnocení typových aktivit/projektů:

Z pohledu schopnosti posuzovat a srovnávat jednotlivé typové aktivity v rámci regionů a pak napříč regiony z pohledu připravenosti níže uvádíme návrhy na přístup k hodnocení výběru projektů, které vycházejí z podkladů KVK, následně ze MSK jako výstup diskuze z workshopu v Ostravici.

Samostatně bude k níže uvedenému sledováno také časové hledisko schopnosti realizace a čerpání prostředků z FST pro monitoring reálnosti naplňování milníků tohoto operačního programu.

Vstupní posouzení:

- soulad s podporovanými oblastmi dle článku 4 Nařízení JTF (ANO/NE)

1. Realizovatelnost (váha kategorie – 25%)

- **Vysoká připravenost** - rozpracovanost PD a realizace/podání žádosti do 2022 (*Investiční projektová dokumentace, EIA, stavební povolení + jasně popsána role zapojených partnerů/ NEINV: jasný nositel + logicky a konkrétně popsany projekt a role zapojených partnerů*)³⁴
- **Střední připravenost** - vstupní studie – příprava PD a realizace/a podání žádosti do 2023 (*příprava dokumentace pro územní rozhodnutí, územní rozhodnutí, příprava projektové dokumentace pro stavební povolení*)
- **Nízká připravenost** - realizace 2024-2027 (*záměr, soulad s územně plánovací dokumentací, územní studie, studie proveditelnosti*)

2. Transformační potenciál (váha kategorie - 35 %)

Zajištění transformace uhelné energetiky na energetiku s využitím nízkoemisních a bezemisních technologií, přechod na moderní energetiku a zároveň zachování energetické bilance a atraktivity kraje. Inovace, digitalizaci, ekonomická transformaci a podpora malých a středních podniků.

Souvislost s odklonem od uhlí:

³⁴ Jednotlivé části – posuzovat individuálně v závislosti na typu projektu.

- přímá: náhrada uhelného zdroje, rozvoj obnovitelné / čisté energetiky, rekvalifikace (primárně profesí přímo spjatých s uhelným průmyslem, které již nebudou v daném regionu do budoucna potřebné – tedy např. horníci, pracovníci úpraven uhlí apod.)
- nepřímá (transformace území): využití území po těžbě, zvyšování kvalifikace (primárně profesí nepřímo spjatých s uhelným průmyslem, které budou muset opustit stávající působiště – např. zámečníci, strojaři apod.), vznik nových pracovních míst, oborů, digitalizace a další relevantní dopady

3. Příspěvek k naplňování energeticko-klimatických cílů definovaných Vnitrostátním plánem České republiky v oblasti energetiky a klimatu (váha kategorie - 20 %)

- Snižování CO₂ (Významný / částečný / minimální dopad)
- Zvyšování energetické účinnosti (významný / částečný / minimální dopad)

4. Zaměstnanost (váha kategorie - 20 %)

- **Pracovní místa vytvořená v podporovaných subjektech** (vznikem nové fabriky, instituce, MSP, start-upu apod. Tzn. vazba na nová pracovní místa pro bývalé horníky a zaměstnance v návazných sektorech, ale i obsazení volných pracovních míst). Místa vytvářená v perspektivních a/nebo s transformací souvisejících oborech.
- **Podpora zaměstnatelnosti díky realizaci projektu** (například rekvalifikace, upskilling nebo zavedení nových šablon, oborů do škol apod.)

V rámci přípravy PSÚT došlo v rámci regionů a ve spolupráci s ministerstvy k definování typových operací a aktivit v několika úrovních. Návrh grantových schémat mimo jiné na podporu MSP, podnikání, podporu komunitní energetiky a dalších témat. Dále také návrhy transformačních projektů a typových aktivit, jejichž možnými nositeli jsou velké podniky, které v současné době působí v regionech v různých průmyslových odvětvích, která jsou přímo spojená s energetikou nebo souvisí energeticky náročnými provozem v ocelářském, chemickém či zpracovatelském průmyslu.

2.4.2 Přehled typových aktivit

Tabulka 9 Výběrový přehled typových aktivit

Moravskoslezský kraj						
Tematická oblast/Typová aktivita	Typ operace	Nositel	Velký podnik (ANO/NE)	Název projektu	Vazba na aktivitu FST	Předpokládané náklady v mld. Kč
Investice do podnikání, výzkumu, digitalizace	Strategický projekt	VŠB-TUO	NE	Centrum energetických environmentálních technologií ^a	c)	2,05
	Grantové schéma	Moravskoslezské inovační centrum	NE	PodReg - služby a programy pro podporu podnikání	b)	0,50
	Strategický projekt	Jiný subjekt	NE	Smart District	a)	2,00
Energetické úspory, OZE, doprava	Strategický projekt	Jiný subjekt	ANO	H2 District - pilotní projekt	d)	1,43
Obnova lokalit	Grantové schéma	Jiný subjekt	NE	Podpora obnovy a regenerace lokalit postižených těžbou pro nové využití	f)	0,70
	Operace/projekt	Jiný subjekt	NE	POHO 2030 (Konverze dolu Lazy, ČSA)	f)	6,30
Oběhové hospodářství	Grantové schéma	Jiný subjekt	NE	Podpora recyklace a odstranění industriálních hald	g)	1,00
	Operace/projekt	Regionální rada rozvoje a spolupráce se sídlem v Třinci	NE	CIRKARENA - Národní centrum kompetence v cirkulární ekonomice	g)	0,50
Investice do lidí	Operace/projekt	Moravskoslezský kraj	NE	Technologická a podnikatelská akademie	h) i)	0,50
	Operace/projekt	Moravskoslezský pakt zaměstnanosti	NE	Síť kariérového poradenství pro MSK v transformaci	h) i)	0,25

Karlovarský kraj

Tematická oblast/Typová aktivita	Typ operace	Nositel	Velký podnik (ANO/NE)	Název projektu	Vazba na aktivity FST	Předpokládané náklady v ml. Kč
Projekty po nové využití a rozvoj obnovených lokalit v KK	Strategický projekt	Soukromý subjekt	ANO	Silvestr - Přátelství průmyslové zóny	f)	0,10
	Strategický projekt	Soukromý subjekt	ANO	Resocializace jezera Medard	f)	0,50
	Strategický projekt	Veřejný subjekt	NE	Revitalizace železničního depa Sokolov	f)	0,14
Posílení oběhového hospodářství	Strategický projekt	Soukromý subjekt	ANO	Výstavba bloku RDF	g)	1,20
	Grantové schéma	Soukromý/veřejný subjekt	ANO/NE	Rozvoj cirkulární ekonomiky	g)	1,30
Digitální páteř kraje	Strategický projekt	Veřejný subjekt	NE	Infrastruktura pro IZS	e)	0,30
	Grantové schéma	Veřejný subjekt	NE	Investice do digitální infrastruktury	e)	0,15
	Grantové schéma	Veřejný subjekt	NE	Kybernetická bezpečnost strategických objektů	e)	0,30
Battery Value Chain Sokolov	Strategický projekt	Soukromý subjekt	ANO	Těžba a separace Li	b) c) d) f)	0,62
	Strategický projekt	Soukromý subjekt	ANO	Výstavba rafinerie na zpracování Li	b) c) d) f)	1,00
	Strategický projekt	Soukromý subjekt	ANO	Výstavba Gigafactory na výrobu baterií	b) c) d) f)	3,50
	Strategický projekt	Soukromý subjekt	ANO	Výstavba recyklační linky na baterie	b) c) d) f)	0,58
	Strategický projekt	Soukromý subjekt	ANO	Battery park Sokolov	b) c) d) f)	0,40
Nové příležitosti pro	Grantové schéma	Soukromý/veřejný subjekt	NE	Rozvoj terapeutické krajiny	f)	1,50
	Grantové schéma	Soukromý/veřejný subjekt	NE	Zeleno-modrá osa kraje	a) b) c) d) e) f) g) h) i) j) k) l)	1,00

tradiční odvětví v KK	Strategický projekt	Soukromý/veřejný subjekt	NE	Zážitková porcelánová galerie a inovační centrum	c)	0,025
Čistá energie	Strategický projekt	Soukromý subjekt	ANO	Příprava a využití ploch po těžbě uhlí pro výstavbu OZE	d) f)	0,20
	Strategický projekt	Veřejný subjekt	NE	Využití geotermální energie a kapacitní kreotechnických zařízení	d)	0,30
	Grantové schéma	Veřejný subjekt	NE	Program energetických úspor na budovách KK		0,40

Ústecký kraj						
Tematická oblast/Typová aktivita	Typ operace	Nositel	Velký podnik (ANO/NE)	Název projektu	Vazba na aktivitu FST	Předpokládané náklady v mld. Kč
Podpora podnikání - MSP, start-up, poradenské služby, inovace		Inovační centrum Ústeckého kraje	NE	Podpora inovačního ekosystému v Ústeckém kraj	b) c)	0,3
Výzkum, vývoj		Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem	NE	MATECH - materiály a technologie s vysokým aplikačním potenciálem a celospolečenským dopadem	c)	2,6
Digitalizace		Ústecký kraj	NE	Datové centrum Ústeckého kraje	e)	0,7
Investice pro zavádění technologií, infrastruktur v oblasti čistých zdrojů energie, energetická		Česká geologická služba/Energie Holding		Centrum pro geoenergie RINGEN Komplexní transformace systému centrálního vytápění města Litoměřice	c) d)	3,6

účinnost, OZE, včetně aplikačního výzkumu						
Čisté zdroje energie, bezemisní doprava		Unicre / ČEZ / Cheminvest / Statutární město Ústí nad Labem	ANO	Rozvoj využití bezemisního vodíku v oblastech např. testování - životnost vodíkových palivových článků, posouzení ekonomiky průmyslové výroby obnovitelného vodíku, výroba vodíku a náhrada nafty ve spalovacích motorech, velkokapacitní výroba vodíku v elektrolyzérech, výzkumné a demonstrační centrum pro využití vodíku v energetice, průmyslu a mobilitě, pořízení bezemisních vozidel, modernizace infrastruktury, výstavba plnicích stanic na vodík	d) l)	5,0
Dekontaminace, projekty pro nové využití na rekultivovaných území		ČEZ a. s.	ANO	Příprava lokality elektrárny Prunéřov I po vyřazení z provozu pro další využití	f)	0,6
		ČEZ/Vršanská uhelná/PKÚ	ANO	Příprava rekultivovaných území pro nové využití - energetické projekty - přečerpávací elektrárny - FVE na jezerech - propojená soustava jezer	f)	1,0

Odkaz: čl. 7 odst. 2 písm. h)

Vyplnit pouze v případě, pokud jsou podporovány produktivní investice do jiných než malých a středních podniků:

– seznam těchto operací a podniků a u všech z nich odůvodnění nezbytnosti této podpory prostřednictvím analýzy nedostatků, z níž vyplývá, že očekávané ztráty pracovních míst by překročily očekávaný počet pracovních míst vytvořených bez investic

2.4.3 Výčet operací a podniků jiných než MSP

V této části Plánu bude zpracován seznam operací a podniků, které nesplňují definici MSP a představují důležitou součást procesu transformace. Podklady pro tuto část plánu budou vycházet z probíhající diskuze v regionech, kde velké podniky v procesu transformace hrají nezastupitelnou roli. Dále také se do konečného výčtu těchto operací promítne možnost pro některé z předložených záměrů využít jiné finanční zdroje např. Modernizační fond.

V této chvíli není možné tento výčet sestavit, tak aby poskytl odpovídající obraz a uváděl relevantní operace. Jak již bylo uvedeno výše, nyní u jednotlivých typových aktivit probíhá jejich posuzování a předběžné hodnocení. Tato část tak bude dopracována po ukončení diskuze se všemi dotčenými stakeholdery a zástupci zaměstnavatelů a také po získání přesnější struktury tohoto výčtu ze strany Evropské komise.

Příklady typových aktivit zahrnující i projekty velkých podniků, jsou v této chvíli uvedeny v příloze tohoto dokumentu.

2.4.4 Analýza pracovních míst definující oprávněnost uvedených operací velkých podniků

Tato část plánu navazuje na výčet operací jiných podniků než MSP. Tento výčet musí být podpořen analýzou pracovních míst, které zůstanou zachována, nebo budou vytvořena oproti stavu, kdyby nedošlo k realizaci projektu. Přesný rozsah této analýzy a také stanovení kritérií, které mají být součástí analýzy, není v této chvíli znám.

V rámci diskuze se stakeholdery v území je zejména u projektů velkých kladen důraz na promítnutí kritéria zaměstnanosti a zaměstnavatelnosti do připravovaných projektů. Současně s vytvářeným výčtem operací bude postupně zpracovávána takto část plánu.

Odkaz: čl. 7 odst. 2 písm. i)

Vyplnit pouze v případě, že jsou podporovány investice k dosažení snížení emisí skleníkových plynů z činností uvedených v příloze I směrnice 2003/87/ES:

– vyčerpávající seznam operací, které mají být podpořeny, a odůvodnění, že přispějí k transformaci na klimaticky neutrální ekonomiku a povedou k podstatnému snížení emisí skleníkových plynů nad rámec příslušných referenčních hodnot používaných pro přidělování bezplatných povolenek podle směrnice 2003/87/ES a že jsou nezbytné k ochraně významného počtu pracovních míst

Odkaz: čl. 7 odst. 2 písm. j)

– synergie a doplňkovost plánovaných operací s dalšími programy v rámci cíle Investice pro zaměstnanost a růst (podpora procesu transformace), dalšími finančními nástroji (fond Unie pro modernizaci obchodu s emisemi) a dalšími pilíři mechanismu pro spravedlivou transformaci (zvláštní režim v rámci programu InvestEU a úvěrový nástroj pro veřejný sektor zřízený s Evropskou investiční bankou) na pokrytí zjištěných investičních potřeb

Tato část bude doplněna po přijetí na stavení finálních legislativních podmínek pro fungování II. a III. pilíře MST. Bude úzce provázána s materiálem popisující tyto pilíře MST, které jsou souběžně s tímto prvním návrhem Plánu předkládány na vládu ČR v souladu s usnesením č. 815/2020 ze dne 27. 7. 2020

2.5 Ukazatele výstupů nebo výsledků pro jednotlivé programy

Ukazatele výstupů a výsledků budou doplňovány, resp. kvantifikovány v závěru zpracování plánu s ohledem na postupné ověřování výstupů navrhovaných typových aktivit. Níže uvádíme pro příklad typy sledovaných ukazatelů výsledků.

Odkaz: čl. 8 odst. 1

Vyplnit pouze v případě, že se počítá s ukazateli pro jednotlivé programy:

– odůvodnění nezbytnosti ukazatelů výstupů nebo výsledků pro jednotlivé programy na základě typů plánovaných operací

Tabulka 1. Ukazatele výstupů					
Specifický cíl	ID [5]	Ukazatel [255]	Měrná jednotka	Milník (2024)	Cíl (2029)

Tabulka 2. Ukazatele výsledků								
Specifický cíl	ID [5]	Ukazatel [255]	Měrná jednotka	Základní nebo referenční hodnota	Referenční rok	Cíl (2029)	Zdroj údajů [200]	Poznámky [200]
		RCR 01 pracovní místa vytvořená v podporovaných subjektech						
		RCR 02 soukromé investice ve srovnatelné výši jako podpora z veřejných zdrojů (z toho: granty, finanční nástroje)						
		RCR 11 uživatelé nových veřejných digitálních služeb a aplikací						
		RCR 12 uživatelé nových digitálních produktů, služeb a aplikací vyvinutých podniky						
		RCR 17 tři roky staré podniky přežívající na trhu						
		RCR 29 odhadované emise skleníkových plynů z činností uvedených v příloze I směrnice 2003/87/ES v podporovaných podnicích						
		RCR 31 celkové množství vyrobené energie z obnovitelných zdrojů (z toho: elektřina, teplo)						
		RCR 98 pracovníci malých a středních podniků, kteří dokončili další odborné vzdělávání a přípravu (podle druhu dovednosti: technické, řídicí, podnikatelské, zelené nebo jiné dovednosti)						

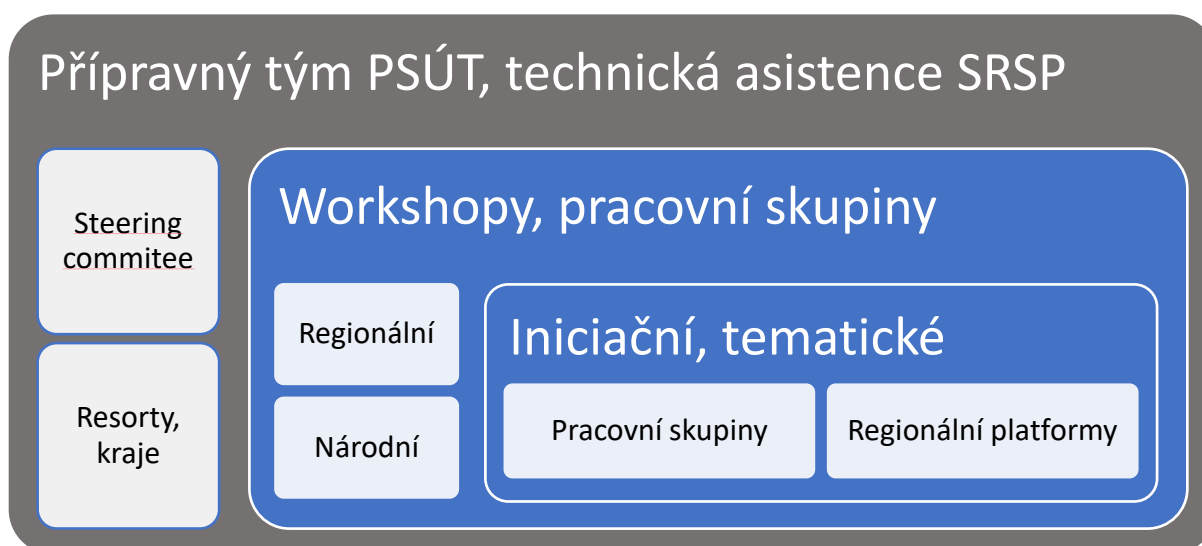
3. Řídicí mechanismus

Odkaz: čl. 7 odst. 2 písm. f

3.1 Partnerství

- Způsob zapojení partnerů do přípravy, provádění, sledování a hodnocení územních plánů spravedlivé transformace,
- výsledky veřejné konzultace.

Pro zpracování a koordinaci zpracování Plánu územní transformace ČR byl nominován přípravný tým PSÚT, který metodicky vede MMR.

Steering committee – sestaven ze zástupců EK, resortů a dotčených krajů
- koordinace činností v souladu s nařízením k FST a souvisejících dokumentů
- koordinace poskytování technické asistence.

Přípravný tým – zástupci krajů, resortů, ÚV ČR
- koordinuje aktivity v regionech, promítá výstupy z aktivit v regionech do PSÚT
- koordinuje součinnosti resortů a regionů a výstupů z „Transformační platformy“
- finalizuje podklady pro vládu ČR,
- provazuje výstupy z regionů s platnou legislativou, provázání s ŘO a podobou nového programového období

Vytvořena „Transformační platforma“ – zástupci resortů, regionální stakeholderi (NNO, firmy, samosprávy, zástupci krajů)

- definuje očekávání od transformačního procesu,

- definuje aktivity vedoucí k naplnění těchto cílů,
- aktivizuje území,
- sleduje vývoj typových aktivit v čase.

Klíčová je role regionálních stakeholderů.

Souběžně s transformační platformou je příprava programu řešena i prostřednictvím tematických pracovních skupin, kterých se účastní zástupci jednotlivých rezortů a zástupci krajů. Zřízeny jsou tyto pracovní skupiny:

1. Podnikání, věda, digitalizace;
2. Energetické úspory, obnovitelné zdroje energie, doprava;
3. Oběhové hospodářství, rekultivace;
4. Zaměstnanost.

Tímto dvoustupňovým projednáváním je zajištěno, že v žádné oblasti nejsou vynecháni relevantní partneři a všichni mají možnost uplatnit své připomínky. V návaznosti na připomínky a podněty od členů platformy dále probíhají bilaterální jednání s jednotlivými řídicími orgány a dalšími partnery.

Kromě toho se princip partnerství uplatňuje i na úrovni krajů při přípravě plánu spravedlivé územní transformace. Kraje musí zajistit dostatečně transparentní zapojení všech relevantních aktérů v území do přípravy plánů a návrhu vhodných opatření k zařazení do podpory z Operačního programu Spravedlivá transformace.

Po schválení programu bude transformační platforma přeměněna na monitorovací výbor operačního programu a bude plnit všechny funkce vyplývající z nařízení.

3.2. Sledování a hodnocení

– Plánovaná opatření pro sledování a hodnocení, včetně ukazatelů pro měření schopnosti plánu dosáhnout jeho cílů

V této chvíli došlo k návrhu implementační struktury a také ke vzniku transformační platformy, která bude v rámci implementace programu využita jako budoucí monitorovací výbor tohoto programu.

Plánovaná opatření, sledování milníků a ukazatelů bude nastaveno v závislosti na finální podobě legislativy k nařízení FST, která je dobře předložena tohoto prvního návrhu Plánu zatím stále v rámci EK projednávána.

3.3. Subjekt(y) koordinace a sledování

Subjekt nebo subjekty odpovědné za koordinaci a sledování provádění plánu a jejich úkoly

Řídicím orgánem Operačního programu Spravedlivá transformace je **Ministerstvo životního prostředí**.

Protože Ministerstvo životního prostředí nemá vytvořenou dostatečnou personální kapacitu, navrhuje část úkonů delegovat na zprostředkující subjekt, obdobně jako je tomu v případě Operačního programu Životní prostředí. Jedná se zejména o činnosti spojené s administrací jednotlivých projektů, průběžnou prací s jednotlivými příjemci podpory apod.

Zprostředkujícím subjektem by měl být **Státní fond životního prostředí**, který má zkušenosti nejen s administrací Operačního programu Životní prostředí, ale i dalších programů v gesci Ministerstva životního prostředí.

Zapojení dalších zprostředkujících subjektů nepovažujeme za přínosné z pohledu administrace programu. Řízení složité struktury zapojených subjektů by bylo obtížnější a zvyšovala by se rizika programu. Byla by to také nevyzkoušená struktura³⁵, která bude podléhat podrobnějšímu zkoumání ze strany Evropské komise, než tomu bude v případě jednoho zprostředkujícího subjektu v podobě Státního fondu životního prostředí. V případě podrobnějšího zkoumání se tak zvyšuje riziko dalších zpoždění ve spuštění programu, která si vzhledem k striktním termínům pro čerpání prostředků nemůžeme dovolit.

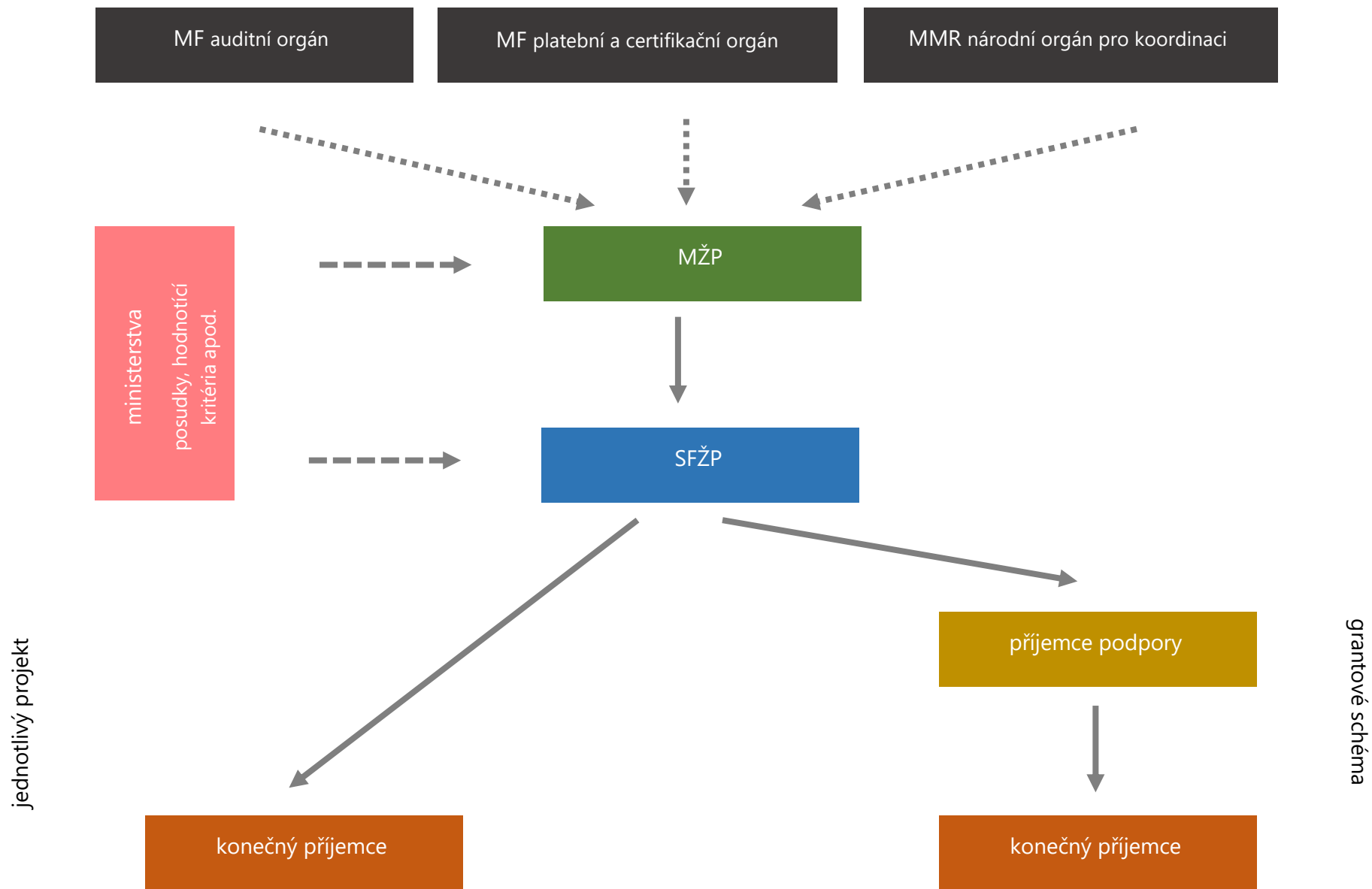
Pro zjednodušení administrace programu na úrovni Ministerstva životního prostředí předpokládáme, že program bude podporovat jak samostatné projekty, tak větší **grantová** (či jiná) **schémata**. Podporu grantového schématu máme vyzkoušenou z tzv. kotlíkových dotací v Operačním programu Životní prostředí. Podstatou tohoto schématu je, že prostředky operačního programu jsou jedním transferem převedeny na krajské úřady, které prostředky dále přerozdělují konečným příjemcům již mimo režim fondů EU. Obdobně funguje i realizace finančních nástrojů.

Tato grantová schémata se nabízejí zejména v oblastech, kde má Ministerstvo životního prostředí jen omezené zkušenosti a je velké množství konečných příjemců podpory. Typicky se může jednat např. o opatření v oblasti podpory zaměstnanosti.

Zavedením grantových schémat budou do implementace zapojeny i další organizace nad rámec zprostředkujícího subjektu. Může se jednat buď přímo o ministerstva, jejich podřízené odborné organizace nebo jiné subjekty.

Zapojení ostatních ministerstev do implementace předpokládáme také na úrovni přípravy podrobných podmínek podpory, výzev nebo při samotném hodnocení projektů. Na vykonávání těchto činností bude zapojeným rezortům uvolněna část technické pomoci operačního programu. Celá struktura je znázorněna ve schématu níže.

³⁵ Na podobném principu fungoval pouze Integrovaný operační program v minulém programovém období

PŘÍLOHA III

SPOLEČNÉ UKAZATELE VÝSTUPŮ REGIONÁLNÍ POLITIKY („RCO“) A SPOLEČNÉ UKAZATELE VÝSLEDKŮ REGIONÁLNÍ POLITIKY („RCR“) PRO FOND PRO SPRAVEDLIVOU TRANSFORMACI²

Výstup y	Výsledek y
<p>RCO01 – podporované podniky (z toho: mikropodniky, malé, střední, velké podniky)</p> <p>RCO 02 – podniky podporované granty</p> <p>RCO 03 – podniky podporované finančními nástroji</p> <p>RCO 04 – podniky s nefinanční podporou</p> <p>RCO 05 – podporované začínající podniky</p> <p>RCO 10 – podniky spolupracující s výzkumnými institucemi</p> <p>RCO 120 – podniky podporované s cílem dosáhnout snížení emisí skleníkových plynů z činností uvedených v příloze I směrnice 2003/87/ES</p>	<p>RCR01 – pracovní místa vytvořená v podporovaných subjektech</p> <p>RCR 02 – soukromé investice ve srovnatelné výši jako podpora z veřejných zdrojů (z toho: granty, finanční nástroje)</p> <p>RCR 03 – malé a střední podniky zavádějící inovace produktů nebo procesů</p> <p>RCR 04 – malé a střední podniky zavádějící marketingové nebo organizační inovace</p> <p>RCR 05 – malé a střední podniky provádějící vnitropodnikové inovace</p> <p>RCR 06 – patentové přihlášky předložené Evropskému patentovému úřadu</p> <p>RCR 29 – odhadované emise skleníkových plynů z činností uvedených v příloze I směrnice 2003/87/ES v podporovaných podnicích</p>
<p>RCO 13 – digitální služby a produkty vyvinuté pro podniky</p>	<p>RCR 11 – uživatelé nových veřejných digitálních služeb a aplikací</p> <p>RCR 12 – uživatelé nových digitálních produktů, služeb a aplikací vyvinutých podniky</p>

² Kvůli přehlednosti jsou ukazatele seskupeny tak, aby umožňovaly snadnější porovnání s ukazateli zahrnutými v jiných nařízeních politiky soudržnosti pro jednotlivé fondy.

RCO 15 – vytvořená kapacita pro inkubace	RCR 17 – tři roky staré podniky přežívající na trhu RCR 18 – malé a střední podniky využívající služeb inkubátoru rok po jeho vytvoření
RCO 101 – malé a střední podniky investující do rozvoje dovedností	RCR 97 – podporovaná učňovská příprava v malých a středních podnicích RCR 98 – pracovníci malých a středních podniků, kteří dokončili další odborné vzdělávání a přípravu (podle druhu dovednosti: technické, řídicí, podnikatelské, zelené nebo jiné dovednosti)
RCO 22 – zvýšení kapacity pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů (z toho: elektřina, teplo)	RCR 31 – celkové množství vyrobené energie z obnovitelných zdrojů (z toho: elektřina, teplo) RCR 32 – energie z obnovitelných zdrojů: kapacita připojená k síti (provozní)
RCO 34 – zvýšení kapacity pro recyklaci odpadu	RCR 46 – počet obyvatel, kteří využívají zařízení na recyklaci odpadu a systémy pro nakládání s drobným odpadem RCR 47 – recyklovaný odpad RCR 48 – recyklovaný odpad používaný jako surovina RCR 49 – využitý odpad
RCO 38 – plocha podporované rekultivované půdy RCO 39 – instalované systémy pro monitorování znečištění ovzduší	RCR 50 – počet obyvatel, kteří mají prospěch z opatření pro kvalitu ovzduší RCR 52 – rekultivovaná půda využívaná pro zeleň, sociální bydlení, ekonomické nebo komunitní činnosti

pro účastníky^{3,4}:

RCO 200 – nezaměstnané, včetně dlouhodobě nezaměstnaných, RCO 201 – dlouhodobě nezaměstnané, RCO 202 – neaktivní, RCO 203 – zaměstnané, včetně osob samostatně výdělečně činných, RCO 204 – mladší 30 let, RCO 205 – starší 54 let, RCO 206 – s ukončeným nižším sekundárním vzděláním nebo ještě nižším vzděláním (ISCED 0–2), RCO 207 – s ukončeným vyšším sekundárním (ISCED 3) nebo postsekundárním (ISCED 4) vzděláním, RCO 208 – s ukončeným terciárním vzděláním (ISCED 5 až 8), RCO 209 – celkový počet účastníků⁵

pro účastníky⁶:

RRC 200 – účastníci, kteří začali hledat zaměstnání po ukončení své účasti,
RRC 201 – účastníci v procesu vzdělávání nebo odborné přípravy po ukončení své účasti,
RRC 202 – účastníci, kteří získali kvalifikaci po ukončení své účasti,
RRC 203 – účastníci zaměstnaní po ukončení své účasti, včetně osob samostatně výdělečně činných.

³Vykazují se všechny ukazatele výstupů a výsledků týkající se účastníků.

⁴Veškeré osobní údaje musí být rozlišeny podle pohlaví (mužské/ženské – nebinární). Pokud některé výsledky nejsou možné, údaje týkající se těchto ukazatelů výsledků se nemusí shromažďovat ani vykazovat. Při shromažďování údajů z rejstříků nemusí členské státy dodržovat společně dohodnuté definice a mohou využívat vnitrostátní definice.

⁵Vypočítá se automaticky na základě společných ukazatelů výstupů souvisejících s postavením v zaměstnání.

⁶Veškeré osobní údaje musí být rozlišeny podle pohlaví. Pokud některé výsledky nejsou možné, údaje týkající se těchto ukazatelů výsledků se nemusí shromažďovat ani vykazovat. Při shromažďování údajů z rejstříků nemusí členské státy dodržovat společně dohodnuté definice a mohou využívat vnitrostátní definice.